

HAVACILIK VE UZAY TEKNOLOJİLERİ

- SEKTÖREL BÜYÜKLÜKLER
- POLİTİKA VE DÜZENLEMELER
- PROJE VE FAALİYETLER
- ULUSLARARASI İLİŞKİLER
- İŞLETME FAALİYETLERİ

Neden Havayolu?

Çünkü;

Havacılığın merkezi gelişen yeni ekonomilerle birlikte doğuya doğru kaymaktadır.

1.5 milyar insanın uçakla 4 saatte erişileceği bir coğrafyada yer alan Türkiye hem transit uçuşlara imkân tanıyan coğrafi avantajına sahiptir hem de dünyada havayolu ulaşımına talebin en çok arttığı bölgeye yakındır.

Hava ulaşımı ülkemizde, ekonomik durum, ilerleyen teknoloji ve artan rekabet sayesinde hızla gelişmektedir.

Ülkemiz dünya nezdinde "Sivil Havacılıkta Türk Modeli" adıyla anılan kamu-özel iş birliği uygulamalarıyla adından söz ettirmektedir.

Türkiye, havacılıkta dünya ortalamasının 3 katına yakın büyüme gerçekleştirmiştir.

Havayolu yolcu sayısında dünyada 10., Avrupa'da 4. sırada konumlanmamız bu somut kazanımlarla dünyada havacılık sektörü alanında prestij sahibi olduğumuzun en büyük kanıtıdır.

Türk markalı hava yolu operatörleri, dünya standartlarında kaliteye sahip olup, zirve yarışında üst sıraları zorlamaktadır.

Türkiye, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ve en iyi havayolu şirketine sahiptir.

Havayolu daha güvenli, daha hızlı, daha konforlu, daha ucuz, daha kaliteli ulaşım imkanı sunar.

Geniş kapasiteli, yakıt tasarrufu sağlayan, düşük gürültü ve emisyon seviyelerine sahip uçakların geliştirilmesinin; havayolu şirketlerinin faaliyetleri, yönetimi, hizmet kalitesi ve kapsamı üzerinde büyük ölçüde etkisi olmaktadır.

Havacılık, yüksek katma değerli bir hizmet sektörüdür.

Dünya havacılık sektörü yarattığı 600 milyar ABD Dolarını aşan ekonomik katkısı ile ilaç (451 milyar Dolar), tekstil (223 milyar Dolar) ve hatta otomotiv (555 milyar Dolar) sektörlerinden finansal hacim olarak daha büyüktür.

Ülkemizde sektör cirosu 3 milyar TL'den 110 Milyar TL'ye yükselmiştir.

Sivil havacılık sektörünün dünya gayri safi hasılasına olan katkısı, insanlar için ihtiyaçlar hiyerarşisinin başında gelen yeme-içme sektörünün yarısından daha fazladır.

Türkiye uzaydaki yerini sağlamlaştırmak için uydu filosunu genişletmekte ve kapasitesini arttırmaktadır.

Yüzde yüz yerli ve milli uydu Türksat 6A'nın uzaydaki yerini bir an önce alması için yoğun çaba harcanmaktadır.

Havacılık Sektörü

İlk ticari yolcu uçuşunun gerçekleştirildiği tarihten bu yana, yaklaşık yüz yıllık bir zaman dilimi içerisinde, uçuş yapan yolcu sayısı (ticari seferler) küresel ölçekte 67 milyarı geçmiş bulunmaktadır. Geride bıraktığımız sene sonu itibarıyla, 17.370 şehir çifti arasında, yaklaşık olarak 52.964 rota üzerinde 32,8 milyon ticari sefer gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, ticari seferlerde, sadece bir sene içerisinde kat edilen mesafe yaklaşık olarak 6,7 trilyon kilometredir. IATA geçtiğimiz sene sonunda yayımladığı raporunda, hava yolcu taşımacılığında önümüzdeki yirmi sene içerisinde yaklaşık olarak senelik %3,6'lık bir ek büyüme öngördüğünü açıklamıştır. Bahsi geçen %3,6'lık yıllık büyüme, önümüzdeki 20 sene içerisinde yaklaşık olarak 3,1 milyar yeni yolcu anlamına gelmektedir.

Sivil havacılığın ekonomik etkisi diğer sektörlerle karşılaştırıldığında çıkan sonuç şaşırtıcıdır. Dünya havacılık sektörü yarattığı 600 milyar ABD Dolarını aşan ekonomik katkısı ile ilaç (Farmasötik) (\$451 milyar), tekstil (\$223 milyar) ve hatta otomotiv (\$555 milyar) sektörlerinden finansal hacim olarak daha bü-

yüktür. Sivil havacılık sektörünün dünya gayri safi hasılasına olan katkısı, insanlar için ihtiyaçlar hiyerarşisinin başında gelen yeme-içme sektörünün yarısından daha fazladır.

Görüldüğü gibi, Havacılık ve Uzay Teknolojileri, dünyada baş döndürücü bir hızla gelişmeye devam etmekte, gerek uluslararası gerekse kıtalararası entegrasyon ve bütünleşmede büyük rol oynamakta, hatta öncülük etmektedir. Günümüz dünyasında, dış ticaret ve turizm gibi dünya ekonomisine yön veren ve hacim kazandıran en önemli sektörler havacılık sektörü sayesinde hayat bulmakta; geleceklerini havacılık sektörünün kanatları altında inşa etmektedir. Günümüz dünyasında havacılık sektörü, kargo ve yolcu taşımacılığı ayrımı yapılmaksızın, ülke ekonomilerinin bel kemiğini oluşturmaktadır.

Havacılık sektörü sayesinde ülkelerin ulaşılabilirliği artmaktadır. Ülkelerin ulaşılabilirlikleri arttıkça ülkelerin dış yatırımcılar için cazibe ve güvenilirlik seviyeleri de artmaktadır. Bunun yanı sıra, ürünlerin, en hızlı ve güvenilir şekilde, stok maliyeti olmadan küre-

selleşebilmesinde havacılık sektörünün rolü vazgeçilmezdir.

Havacılık sektörü, ülkeler arasında kurduğu kültürel ve ticari köprülerle devletlerin sosyo-ekonomik refahının yükselmesinde önemli rol oynamaktadır. Sınır ötesi yolculukların kolaylaşması, ülkeler arasındaki sosyal ve ticari ilişkilerin daha da kuvvetlenmesinin ana sağlayıcılarından. İnsan ve emtia güvenli ve hızlı bir şekilde akışının sağlanması, ülkeler için çok önemli sosyo-ekonomik ve kültürel faydalar barındırmaktadır. Ayrıca, havacılık sektörünün haiz olduğu stratejik önemi nedeniyle gelişmiş ve yeni teknolojileri bünyesinde barındıran doğru ve yerinde regülasyon ve düzenlemelere sahip ülkeler, ticari, kültürel ve askeri alanlarda büyük avantajlar elde etmekte ve önemli bir güç haline gelmektedirler.

Bakanlığımız tarafından, hava taşımacılığının ülkelerin istikbalinde taşıdığı önemin bilinciyle, sektörün geliştirilmesine yönelik köklü adımlar atılarak, havacılık faaliyetlerinin özel sektöre ve rekabete açılması sağlanmıştır. Rekabetin itici gücüyle büyük bir gelişim ve dönüşüm yaşayan sivil havacılığımız, başarı hikayesi ile dünya havacılığının odak noktası haline gelmiştir.

Bakanlığımız tarafından "sivil havacılık" alanında oluşturulan mevzuata uygun olarak geliştirilen politikalar çerçevesinde seyahat maliyetlerindeki düşme, havalimanlarının fiziki şartlarının iyileştirilmesi ve modern bir çevreye kavuşturulması, yeni havalimanlarının dünyadaki rakipleriyle yarışacak nitelikte inşa edilmesi gibi faktörler sektöre ivme kazandırmıştır. "Her Türk Vatandaşı Hayatında En Az Bir Kere Uçağa Binecek" sloganıyla yola çıkılarak 2003 yılında başlatılan "Havacılıkta Serbestleşme Projesi" ile çapraz

uçuşların canlandırılması sonucunda gerek taşınan yolcu sayısında gerekse uçuş sayısında önemli artışlar gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız havacılık faaliyetlerini emniyet ve güvenlikten ödün vermeden, uluslararası standartlara uygun ve çevreye duyarlı olarak bölgede lider bir konumda yürütme hedefi bağlamında politika ve düzenlemelere devam etmektedir. Sivil havacılık alanında yapılan düzenlemeler ve özellikle 2003 yılından itibaren fiili olarak hayata geçirilen ve bir politika haline getirilen havayolu taşımacılığında serbestleşme politikası neticesinde sektörün önü açılmış ve buna paralel olarak havacılık sektörü tahminlerin çok üzerinde bir hızla büyümüştür.

İstikrarlı ve kararlı bir şekilde desteklenen politika ve uygulamalar neticesinde Türk Sivil Havacılığımız, ICAO, IATA, Oxford Economics, Boeing, Airbus gibi uluslararası kuruluşlarının beklentilerinin çok üzerinde bir gelişme göstermiştir. Birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede havacılık sektöründe kriz yaşanırken ve şirketler küçülmeye giderken, Türkiye'de havacılık sektörü büyümeyi sürdürmektedir. Ülkemizde faaliyet gösteren havayolu işletmeleri tarafından 2017 yılında 193 milyondan fazla yolcu taşınmış olup, bu sayı dünya genelinde taşınan yolcuların yaklaşık olarak %3'üne karşılık gelmektedir.

ICAO'nun 2017 Yılsonu Raporuna göre Türkiye Dünya'da RPK (Ücretli Yolcu-Kilometre) sıralamasında 12. sırada, RTK (Ücretli Ton-Kilometre) sıralamasında 11. sırada, FTK (Yük Ton-Kilometre) sıralamasında ise 13. sırada yer almıştır.

IATA tahminlerine göre 2036 yılına kadar yolcu sayısı bakımından Türkiye'nin Dünya'da 9. Sıraya yükseleceği tahmin edilmektedir. 20

yıllık süreçte yolcu sayısını 119 milyon artırarak en hızlı büyüyen 5. pazar olacağı beklenmektedir.

2003 yılından bugüne sürdürülen başarılı politikalar ve uygulamalar sonucunda, havayolu şirketlerimizin uçak sayısı %220, koltuk kapasitesi %254, kargo kapasitesi % 449 artmış, yurt içinde ve yurt dışında uçulan nokta sayısı 351'ye ulaşmıştır.

2003 yılı sonunda ülkemizde faaliyet gösteren sivil havacılık işletmeleri bünyesinde, 162 adet uçak, 131 adet hava taksi, 34 adet balon, 162 adet genel havacılık işletmelerinde kullanılan ve 137 adet zirai ilaçlama işletmelerinde kullanılan toplam 626 hava aracı bulunuyorken, 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 512 adet uçak, 202 adet hava taksi, 252 adet balon, 362 adet genel havacılık işletmelerinde kullanılan ve 62 adet zirai ilaçlama işletmelerinde kullanılan toplam 1.390 hava aracı bulunmaktadır.

2003 yılında sektörde yaklaşık 65.000 çalışan istihdam edilirken, bu sayı 2017 yılı sonu itibarıyla 196.041'e ulaşmıştır. 2003 yılında 2,2 milyar dolar olan sektör cirosu, 2017 yılında yaklaşık olarak Gayri Safi Milli Hasılanın %3'ten fazlasına denk gelecek şekilde 24,3 milyar dolarlık bir ciro yaratmıştır. Türkiye'de tüm sektörler için çalışan başına ortalama ciro 42.000 dolar seviyesinde olup; 2003 yılında ülkemizde havacılık sektöründe çalışan başına ortalama ciro 30.000 dolar düzeyindeyken, 2017 yılsonu itibarıyla bu tutar yaklaşık olarak 124.000 dolar seviyesine gelmiştir.

Turizme doğrudan sağladığı ekonomik katkının yanı sıra, Oxford Economics'in 2011 yılında Türkiye'deki havacılık sektörü için yayımlanmış olduğu rapora göre; Türkiye'de havacılık sektöründe istihdam edilen her 100

kişi turizm sektöründe 277 ek istihdam yaratmaktadır.

Havayolu taşımacılığı sektörü sınırlar barındırmayan uluslararası yolcu ve emtia akışına yönelik bir hizmet türü olduğundan, ülkemizde hizmet ihracatı yapan ilk 10 ihracatçıdan 5 tanesi havacılık kuruluşlarından oluşmaktadır. Listede birinci sırayı THY almaktadır. 2016 sonu itibarıyla THY'nin 10,72 milyar dolarlık toplam yolcu ve kargo gelirinin 9,39 milyar doları (%88) yurtdışı hatlardaki bilet gelirlerinden oluşmaktadır.

2003 yılından itibaren uygulanan politikalarla Sivil Havacılık alanında faaliyet gösteren 12 Havayolu İşletmesi hızla büyümüştür. Bu büyüme, Bakım-Eğitim kuruluşları ve Yer Hizmeti Kuruluşları gibi diğer Havacılık işletmelerinin artışını da beraberinde getirmiştir. 2003 yılında 40 olan Bakım ve Eğitim İşletmeleri sayısı, 2018 Ağustos Ayı itibarıyla 170'e, Yer Hizmetlerinde Çalışma Ruhsatlı Şirket Sayısı 37'den 39'a ulaşmıştır.

2017 yılı içinde Havayolu İşletmeleri, 55 Milyar 416 Milyon TL ciro ve 37.500 personel, Bakım ve Eğitim İşletmeleri 4 Milyar 803 Milyon TL ciro ve 9.554 personel, Yer Hizmeti Kuruluşları 4 Milyar 87 Milyon TL ciro ve 30.421 personel, Balon İşletmeleri 40 Milyon TL ciro ve 1.419 personel, Genel Havacılık İşletmeleri 164 Milyon TL ciro ve 250 personel, Hava Taksi İşletmeleri 934 Milyon TL ciro ve 1.250 personel, Havaalanı İşletmeleri 5 Milyar 346 Milyon TL ciro ve 10.888 personel, Kargo İşletmeleri 4 Milyar 586 Milyon TL ciro ve 4.890 personel, Tasarım-Üretim Kuruluşları 1 Milyar 450 Milyon TL ciro ve 6.351 personel, Terminal İşletmeleri 5 Milyar 459 Milyon TL ciro ve 2.729 personel, Yakıt Kuruluşları 9 Milyar 357 Milyon TL ciro ve 580 personel ile ülke ekonomisine katkı sağlamıştır.

2003 yılından itibaren yıllık ortalama %10'nun üzerinde büyüme gösteren havayolu taşımacılığı sektörüne ilişkin genel bilgilerin olduğu tablo aşağıda sunulmuştur (**Tablo 1**).

Sektördeki büyümeye paralel olarak havacılık altyapısı ve havacılık teknolojilerinde de önemli ilerleme kaydedilerek, uçak bakım, yedek parça imalatı ve modifikasyon gibi alanlarda çok önemli atılımlar gerçekleştiril-

miş, nihayetinde ülkemiz hava aracı tasarımı ve üretimi yapabilecek bir seviyeye ulaşmıştır. Sivil havacılık sektörünün düzenlenmesi ve denetlenmesinin yanı sıra sektörün ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik atılan adımlar ve ulusal sivil havacılık mevzuatının uluslararası standartlara uyumlaştırılması konusunda çalışmalar 2017 yılında da en etkin şekilde sürdürülmüştür.

Tablo 1 2003-2017 Yılları Havacılık Sektöründeki Değişim

	2003	2017	Artış Oranı
Yolcu Sayısı- İç Hat (Bin Yolcu)	9.147	109.511	1097,18%
Yolcu Sayısı - Dış Hat (Bin Yolcu)	25.296	83.534	230,22%
Yolcu Sayısı - Toplam (Direkt Transit Dahil) (Bin Yolcu)	34.443	193.577	462,01%
Yük Miktarı - İç Hat (Kargo+Posta+Bagaj) (TON)	188.979	884.881	368,21%
Yük Miktarı - Dış Hat (Kargo+Posta+Bagaj) (TON)	775.101	2.596.400	234,98%
Yük Miktarı - Toplam (Kargo+Posta+Bagaj) (TON)	964.080	3.481.211	261,09%
Kargo Trafikçi İç Hat (TON)	54.104	75.254	30,09%
Kargo Trafikçi Dış Hat (TON)	222.179	1.180.969	431,53%
Kargo Trafikçi Toplam Hat (TON)	276.283	1.256.224	354,68%
Uçak Trafikçi - İç Hat	156.582	909.332	480,74%
Uçak Trafikçi - Dış Hat	218.405	591.125	170,66%
Uçak Trafikçi - Üst Geçiş (Overflight)	154.218	413.560	168,17%
Uçak Trafikçi - Toplam (Üst Geçiş Dahil)	529.205	1.914.017	261,68%
Hava Aracı Sayısı	626	1.403	124,12%
Koltuk Kapasitesi	27.559	97.500	253,27%
Yük Kapasitesi (KG)	302.737	1.866.450	516,53%
İstihdam	65.000	196.041	201,60 %
Sektörel Ciro - Milyar TL	3	92	2967,00 %
İç Hat Nokta Sayısı	26	55	111,54%
Dış Hat Ülke Sayısı	50	119	138,00%
Dış Hat Nokta Sayısı	60	296	393,33%
HUA Sayısı	81	169	108,64%
Hava İhracat Tutarı (Milyon \$) *	3.228	16.992	426,39%

“Her Türk Vatandaşı Hayatında En Az Bir Kere Uçağa Binecek”

2003 yılından itibaren uygulanmaya başlayan serbestleşme, “Her 100 km’de Bir Havalimanı”, “Her Türk Vatandaşı En Az Bir Kere Uçağa Binecek” ve benzeri politikalar ve uygulamalar neticesinde havacılık sektöründe serbestleşme kendini göstermiş ve beraberinde yapıcı rekabeti getirmiştir. Bunun sonucu olarak da firma sayısı artmış, yeni hatlar açılmış, bilet fiyatlarında ciddi düşüş yaşanmış ve nihayetinde havayolu ile ulaşım vatandaşlarımız için daha ulaşılabilir olmuştur.

Söz konusu politikaların devamı ve havayolu ile seyahatin vatandaşlar için daima erişilebilir kılındığından emin olmak adına ülkemizdeki yurtiçi bilet fiyatlarında tavan fiyat uygulamasına gidilmiştir. Bunlara ilaveten, hiç uçuş gerçekleştirilmeyen meydanların da cazip kılınarak, orada yaşayan vatandaşlarımızın da uçuş ağına katılabilmelerini sağlamak maksadıyla teşvikli hat politikası başlatılmıştır. Böylelikle, ticari olarak rekabeti kaldıramayacak hatlarda pazara ilk giren havayolu için ilk 2 yıllık süreçte tek taşıyıcı ile hattın doygunluğa ulaşması amaçlanmıştır.

2009 yılında başlanılan “Engelsiz Havaalanı Projesi” ile havaalanlarının herkes için “ulaşılabilir” hale gelebilmesi amaçlanmıştır. 2009-2016 yılları arasında 75 Havalimanı İşletmesi, Engelsiz Havaalanı Kuruluşu Sertifikası almıştır. Proje, 2016 yılında, SHT-ENGELSİZ Talimatı ile zorunlu hale getirilerek tüm ülke geneline yayılmış ve sonlandırılmıştır. Engelli yolcuların havaalanlarındaki erişimlerinin daha kolay hale getirilmesi sağlanmıştır.

2003 yılından bu yana kararlılıkla yürütülmekte olan uygulamalar, havacılıkta serbestleşme politikası ve “Her Türk Vatandaşı Hayatında En Az Bir Kere Uçağa Binecek” felsefesi sonucu 2003 yılında iç hatlarda uçakla seyahat eden kişi sayısı 8.7 milyon iken, bu sayı 2017 yıl sonu itibarıyla %1154 artarak 109.5 milyon olmuştur.

Türkiye iç hat yolcu sayılarına göre hızlı yükselişini sürdürmektedir. Toplam iç hat yolcu sayılarına göre Türkiye, bugün ilk 10 ülke arasında yer almaktadır. IATA raporlarına göre, Türkiye iç hat pazarının önümüzdeki beş sene içerisinde %8,8’lik bir büyüme daha göstereceği tahmin edilmektedir. Uluslararası kuruluşların tahminlerine göre, önümüzdeki 20 yıllık süreçte ilk 10 iç hat pazarı içerisinde en yüksek büyümenin ortalama %7’lik bir ivme ve 3 basamaklık bir artış ile Türkiye’de olacağı tahmin edilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, ilk 10 iç hat pazarında yer alan ülkelerin tamamına yakınının nüfus olarak Türkiye’den çok daha kalabalık olmasıdır. Daha net bir ifade ile, günümüz itibarıyla vatandaşlarımız havacılık sektörünün faydalarından diğer ülke vatandaşlarından çok daha kolay bir şekilde istifade edebilmektedir.

Artan rekabet, cesaretlendirici politikalar ve örnek niteliğinde uygulamalar neticesinde; dış hatlarda 2003 yılında 2 Havayolu işletmesi ile 50 ülkede 60 noktaya sefer düzenlenirken, 2018 Ağustos ayı itibarıyla 5 havayolu işletmesi (tarifeli yolcu seferleri) ile 122 ülkede 316 noktaya ulaşılmıştır. “Dünyada Ulaşamadığımız Hiçbir Nokta Kalmayacak” hedefiyle hareket eden Türk Sivil Havacılığı sayesinde dünyanın en geniş uçuş ağına sahip ülkesi olarak kabul edilmekteyiz.

Dış hat uçuşlarımızın çoğunluğunu gerçekleştiren Türk Hava Yolları dünyada en çok ülkeye uçan havayoludur. THY artık küresel ölçekte bir şirket, dünya çapında değerli bir markamızdır. Türk Hava Yolları, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ve en iyi havayolu şirketi ilan edilmektedir.

Bakanlığımız önümüzdeki dönemde yürüteceği faaliyetlerle ülkemizde havacılığı daha da yaygınlaştırmayı ve amatör havacılığın illerde yaygınlaşmasını hedeflemektedir. Bölgesel işbirlikleri de yoğunlaştırılarak Türkiye'nin başta komşu ülkeler olmak üzere, havacılıkta az gelişmiş ülkelerle tecrübelerini paylaşması sağlanacak ve havacılıkla ilgili olarak gerçekleştirecek etkinliklerle de destek programları başlatılacaktır.

Türkiye'de Kamu-özel sektör işbirliğiyle gerçekleşen yatırım projelerinde Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli son derece başarılı olmuştur. Bu modele birçok ülkede Türk modeli de denilmektedir. Bunun en önemli avantajı, devletin kasasından para çıkmadan yatırımların özel kesim tarafından gerçekleştiriliyor olmasıdır. Özellikle kamu ve özel kesimin işbirliği

halinde bu projelerin gerçekleştirilmesi ülkemiz açısından gurur vericidir.

OAG Mega Hubs Bağlantı Endeksi Raporu(*)'na göre İstanbul Atatürk Havalimanı Dünya'da 15. sırada, Avrupa'da ise Paris Charles De Gaulle Havalimanının ardından 5. sırada yer almıştır. Yine aynı rapora göre, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı bağlantılılık endeksine göre Dünya'da 21'inci, Avrupa'da ise 4. olmuştur. İstanbul'un bu avantajlı konumunu pekiştirecek ve bir dünya merkezine dönüştürecek olan Yeni Havalimanının yapımına başlanılmıştır. Yaklaşık 10,2 milyar avro tutarındaki yatırım ve 22,1 milyar avro kira geliri olan bu devasa projenin ilk etabının 29 Ekim 2018 tarihinde hizmete alınacak olması, İstanbul'un uluslararası bir aktarma merkezi olma konumunu güçlendirecektir.

Ülkemiz Örnek Uygulamaları ile Artık Dünya Sivil Havacılık Sektörüne Yön Vermektedir

Türk Sivil Havacılığı sadece niceliksel gelişmelerle değil aynı zamanda uçuş emniyeti

ve havacılık güvenliği konusunda da büyük aşamalar kaydetmiş bulunmaktadır. Gelişen sivil havacılık sektörünün ihtiyaç ve beklentileri çerçevesinde uluslararası standartların en üst düzeyde uygulanması amacıyla mevzuat çalışmaları da tüm hızıyla sürdürülmektedir. Bu kapsamda, 2003 yılından itibaren 500'e yakın yasal düzenleme yapılmıştır. ICAO'ya üye ülkelerin emniyet uyumluluğu hâlihazırda %65,41 iken Ülkemiz 2017 yılında almış olduğu denetim neticesinde emniyet konusunda ICAO regülasyonları ile uyumluluk oranı %84,01'e yükseltmiştir. ICAO'ya üye ülkeleri denetim alanları kapsamında ülkemiz bütün alanlarda dünya ortalamasının üzerindedir.

ICAO'nun belirlediği standartların uygulanması noktasında gösterilen kararlılık ile Türkiye küresel havacılık sisteminin uçuş emniyeti temelinde sürdürülebilir büyümesine de çok önemli katkılar sağlamaktadır. ICAO ile yapılan işbirliği ve eğitim anlaşmaları ile bulunduğu coğrafyadaki ülkelere katkı sağlayarak bölgesel anlamda güçlü bir aktör konumuna gelmiştir.

Sektörün büyümesinin önü açılırken emniyet ve güvenlikten de ödün verilmemiştir. 2003 yılında sivil havacılık sektöründeki işletmelere toplam 568 denetim yapılırken, 2017 yılsonu itibarıyla bu sayı 4 bine ulaşmıştır. 2008 yılında Avrupa ülkelerinin SAFA puanı 0.66 ve ülkemizin SAFA puanı 0.79 iken, 2017 yılında Avrupa bulgu oranı ancak 0.51'e kadar gerileyebilmiş ve ülkemiz ise bulgu oranını 0.27'ye kadar düşürmeyi başarmıştır.

Başarıyla gerçekleştirilen 500'e yakın müzakereler ile 81 olan Hava Ulaştırma Anlaşması sayısı Ağustos 2018 itibarıyla 170'e çıkarılmış, frekans ve nokta hakkı sayımız 10 kattan fazla artmıştır. Bu müzakerelerin 200'den fazlası Ülkemiz ev sahipliğinde düzenlenen uluslararası havacılık

konferanslarında gerçekleştirilmiştir.

ICAO'ya üye 191 ülkenin 170'i ile ikili havacılık anlaşması bulunan ülkemiz, bu çerçevede sivil havacılıkta yapılan atılımlar ve elde edilen başarılar ile bugün dünyada örnek gösterilen bir ülke haline gelmiştir. Uluslararası arena-da gösterilen başarı ve gayretler neticesinde Ülkemiz, uluslararası sivil havacılık alanında, ECAC ve EUROCONTROL gibi kurumlarda üstlendiği birçok üst düzey görevin yanı sıra son olarak 2016 yılında Dünya Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) Konsey Üyeliği'ne seçilmiştir. 2019 yılsonuna kadar 3 yıl süreyle bu örgütün Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapacaktır.

Şu an hâlihazırda Özgün Helikopter projesi kapsamında TUSAŞ tarafından tasarım ve üretimi yapılacak helikopter için sertifikasyon süreçlerine başlanmıştır. Söz konusu hava aracına tip sertifikası verilmesi ile Ülkemizde ilk döner kanatlı hava aracına tip sertifikası düzenlenmiş olacaktır.

İnsansız Hava Aracı faaliyetleri kapsamında, 23 Şubat 2016 tarihinde ilk defa Ülkemizde sivil kullanım amaçlı İHA'lar için kayıt sistemi oluşturulmuştur. Söz konusu kayıt sisteminde hem pilot hem aracı hem de İHA ithali ve satışı yapan kişi ve firmalar kayıt oluşturabilmektedir. Böylece sivil İHA'lar hem havacılık emniyeti hem de kamu güvenliği açısından kontrol altına alınmıştır.

Her ilerleme beraberinde yeni ihtiyaçları getirmektedir. İlerlemenin; teknolojik yeniliklerin öncelikli uygulandığı ve buna mukabil kural-ların sürekli değiştiği havacılık ve uzay sektöründe yaşanıyor olması, bir yandan ihtiyaçların çeşitliliğini arttırırken, diğer yandan da hiç vakit kaybedilmeden hayata geçirilmesi gibi büyük bir sorumluluğu beraberinde getirmektedir.

SEKTÖREL BÜYÜKLÜKLER

UÇULMAYAN YER KARIŞIK

**Merkez
Havalimanları**

Havalimanları

512

Uçak Sayısı

97.450

Koltuk Kapasitesi

1.866.450

Kargo Kapasitesi

İç Hat Uçuş Noktası

Dış Hat Uçuş Noktası

LMAYACAK...

193,6 Milyon

Toplam Yolcu Sayısı
2018 Hedefi: 212,5 Milyon

Planlanan ve Yapımı
Devam Eden Havalimanları

İniş Şeridi

196.041

Personel Sayısı (2017)
2018 Hedefi: 205.000

92 Milyar ₺

Sektör Ciro (2017)
2018 Hedefi: 110 Milyar ₺

Sektörel Büyüklükler

Ülkemizin Dünya Hava Ulaşım Sektöründeki Yeri

Dünya kıtalarının ortasında (Doğu-Batı/Kuzey-Güney eksenlerinde) yer alan Türkiye, coğrafi konumunun getirdiği üstünlük sayesinde, hava taşımacılığında stratejik olarak önemli bir yere sahip bulunmakta ve her geçen gün artan hava trafiği ile hava taşımacılığı yarışında önemini ortaya koymaktadır.

2017 yılı sonunda havalimanı yolcu trafiğine göre ülkemiz; Brezilya'nın ardından Dünya'da 10. sırada, Avrupa'da ise 4. sırada yer almıştır.

Türkiye, Dünya ve Avrupa Havalimanları toplam yolcu sayısı sıralamasında;

- 2003 yılında Dünya'da 18. sırada, 2016 yılında 11. sırada iken 2017 yılında Brezilya'nın ardından 10. sıraya yerleşmiştir.
- 2003 yılında Avrupa ülkeleri arasında 7. sırada yer almakta iken, 2016 yılında 5. sırada, 2017 yılında ise Almanya'nın ardından 4. sırada yer almıştır.

"ICAO Annual Report 2017" raporuna göre;

Türkiye,

- RPK (Ücretli Yolcu-Kilometre) sıralamasında 12.
- RTK (Ücretli Ton-Kilometre) sıralamasında 11.
- FTK (Yük Ton-Kilometre) sıralamasında ise 13. sırada yer almaktadır.

Tablo 2-3 Türkiye'nin Dünya ve Avrupa Havayolu Yolcu Sıralaması

DÜNYA YOLCU SIRALAMALARI 2017			
Sıra No	Ülke	Toplam Yolcu	Payı
1	ABD	1.690.720.000	26,8%
2	ÇİN	1.147.801.640	18,2%
3	HİNDİSTAN	292.623.231	4,6%
4	JAPONYA	292.405.311	4,6%
5	İNGİLTERE	290.813.128	4,6%
6	İSPANYA	248.965.852	3,9%
7	ALMANYA	236.347.510	3,7%
8	ENDONEZYA	205.874.655	3,3%
9	BREZİLYA	204.443.976	3,2%
10	TÜRKİYE	193.576.844	3,1%
11	RUSYA	187.461.986	3,0%
12	FRANSA	177.219.926	2,8%
13	İTALYA	175.150.984	2,8%
14	AVUSTRALYA	157.805.583	2,5%
15	TAYLAND	155.562.214	2,5%
16	GÜNEY KORE	143.523.071	2,3%
17	KANADA	142.791.333	2,3%
18	MEKSİKA	137.716.464	2,2%
19	BAE	124.093.872	2,0%
20	MALEZYA	99.593.638	1,6%
	TOPLAM	6.304.491.218	100%

AVRUPA YOLCU SIRALAMALARI 2017			
Sıra No	Ülke	Toplam Yolcu	Payı
1	İNGİLTERE	290.813.128	17,1%
2	İSPANYA	248.965.852	14,7%
3	ALMANYA	236.347.510	13,9%
4	TÜRKİYE	193.576.844	11,4%
5	RUSYA	187.461.986	11,0%
6	FRANSA	177.219.926	10,4%
7	İTALYA	175.150.984	10,3%
8	HOLLANDA	76.318.667	4,5%
9	YUNANİSTAN	58.130.256	3,4%
10	NORVEÇ	55.298.059	3,3%
	TOPLAM	1.699.283.212	100%

Kaynak: ENAC Worldwide Traffic Report, 2017

Atatürk Havalimanı en büyük 25 havalimanı arasında;

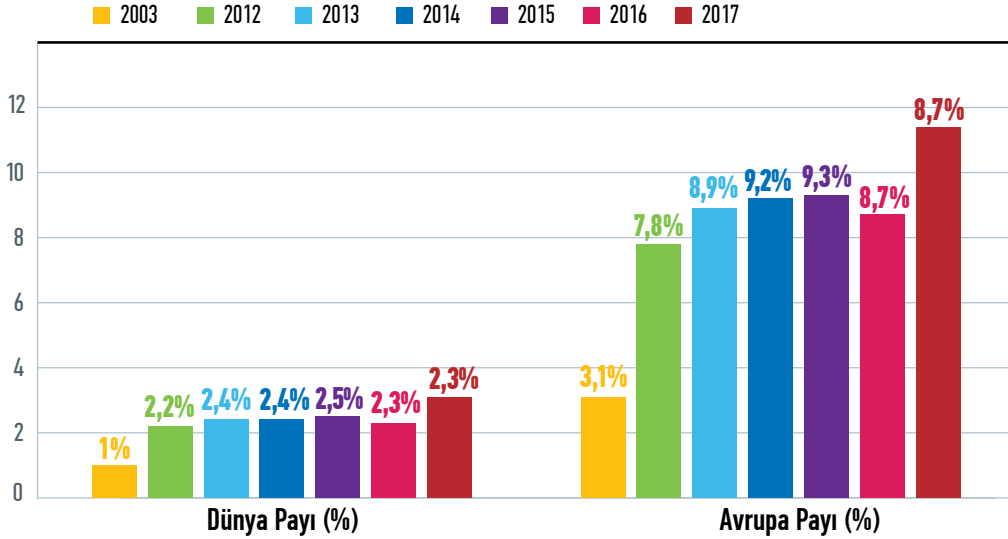
- Yolcu sayısı bakımından Dünyada 15. Avrupa'da 5.
- Uçak trafiği bakımından ise Dünyada 16. Avrupa'da 5. sırada yer almaktadır.

Türkiye'nin Dünya ve Avrupa Havayolu Yolculuklarındaki Payı

Yapılan projeler ve gelişmeler; havayolu sektörümüzün uluslararası alandaki başarısı ile aldığı mesafeyi açıkça gözler önüne sermektedir (Tablo 2-3, Grafik 1).

Böylece Türkiye'nin Dünya ve Avrupa havayolu yolculuklarındaki payı giderek yükselmiş ve 2017 yılında Dünyada %3,1 yolcu payına, Avrupa'da ise %11,4 yolcu payına erişilmiştir.

Grafik 1 Türkiye'nin Dünya ve Avrupa'daki Havayolu Yolcu Payları

Kaynak: ENAC Worldwide Traffic Report, 2017

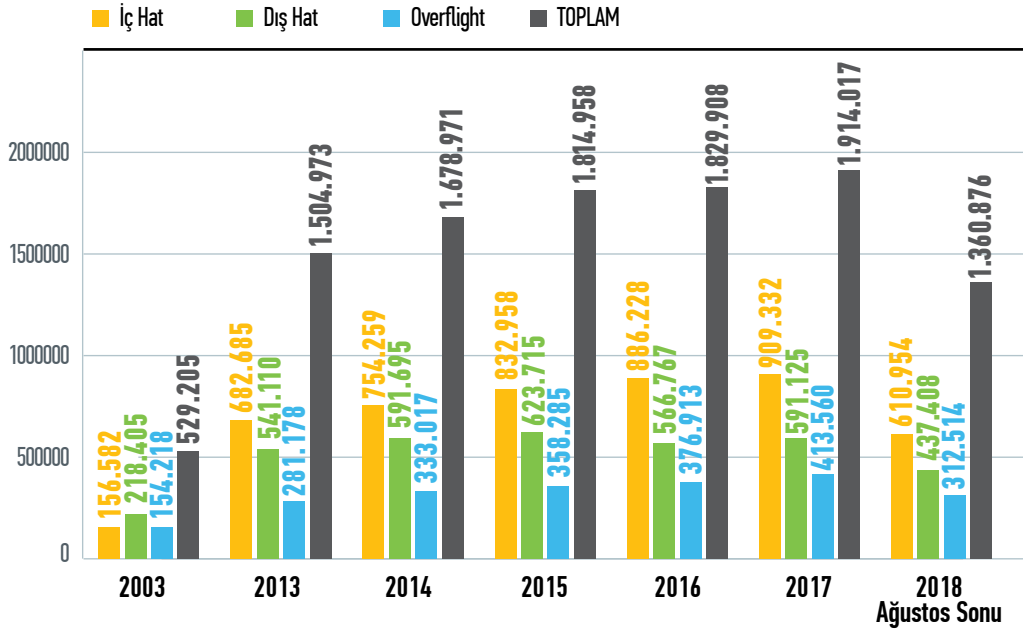
Tablo 4 2017 Yılı Yolcu Sayısına Göre İlk 15 Havalimanı

2017 Dünya Sıralaması	2017 Avrupa Sıralaması	Havalimanı	2017 Yolcu Sayısı (Milyon)	Artış 17/16 (%)
1		ATLANTA GA, US	103,9	-0,3
2		BEIJING, CN	95,8	1,5
3		DUBAI, AE	88,2	5,4
4		LOS ANGELES CA, US	84,6	4,5
5		TOKYO, JP	83,2	4,4
6		CHICAGO IL, US	79,5	1,9
7	1	LONDON HEATHROW, GB	78,0	3,1
8		HONG KONG, HK	72,7	3,5
9		SHANGHAI PUDONG, CN	70,0	6,1
10	2	PARIS CDG, FR	69,5	5,4
11	3	AMSTERDAM, NL	68,5	7,7
12		DALLAS/FORT WORTH TX, US	67,1	2,1
13		GUANGZHOU, CN	65,8	10,3
14	4	FRANKFURT, DE	64,5	6,1
15	5	İSTANBUL ATATÜRK, TR	64,1	6,1

Kaynak: ENAC Worldwide Traffic Report, 2017

Grafik 2 Toplam Uçak Trafiği

İç Hat, Dış Hat, Toplam Uçak ve Yolcu Sayısındaki Artış Oranları

Uçak Trafiğinde %262 Artış

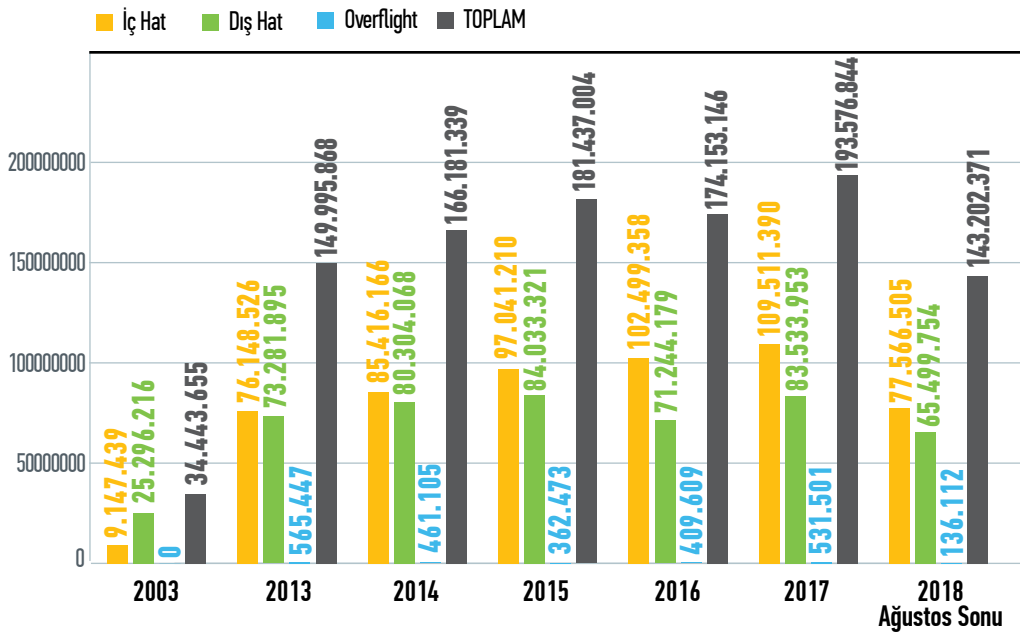
2003 yılında üst geçişlerle birlikte hizmet verilen uçak trafiği 529.205 olarak gerçekleşirken, bu rakam 2017 yılı sonunda %262 artarak 1.914.017'ye ulaşmıştır. 2017 sonu gerçekleşmesi bir önceki yıla göre %4,6 artışla 1.914.017'dir. 2018 yılı Ağustos sonu uçak tra-

fiği ise üstgeçişlerle birlikte 1.360.876 olarak gerçekleşmiştir. (Grafik 2)

İç Hat Yolcu Sayısında %1.097 Artış

İç hat yolculuklara olan talep son 16 yılda kesintisiz sürmüştür. 2003 yılında 9.147.439 kişi olan iç hat yolcu trafiği, 2017 yılı sonunda %1097 oranında artarak 109.511.390 kişiye ulaşmıştır. Bu sayı bir önceki yıla (2016) göre %6,8 artış göstermektedir. 2018 yılı Ağustos sonu itibariyle 77.566.505 iç hat yolcu trafiği gerçekleşmiştir. (Grafik 3).

Grafik 3 Toplam Yolcu Trafiği

Toplam Yolcu Sayısında %462 Artış

2003 yılında 34.443.655 kişi olan toplam yolcu trafiği (direkt transit dâhil), 2017 yılı sonunda %462 artarak 193.576.844 kişiye ulaşmıştır. 2018 yılı Ağustos sonunda ise toplam yolcu trafiği direkt transit dahil 143.202.371 kişiye ulaşmıştır. (Grafik 3).

2017 yılında dış hat yolcu sayısında İstanbul Atatürk Havalimanı liderliğini korumuştur. Ancak iç hat yolcu trafiği sayısında İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı İstanbul Atatürk Havalimanını geçmiştir.

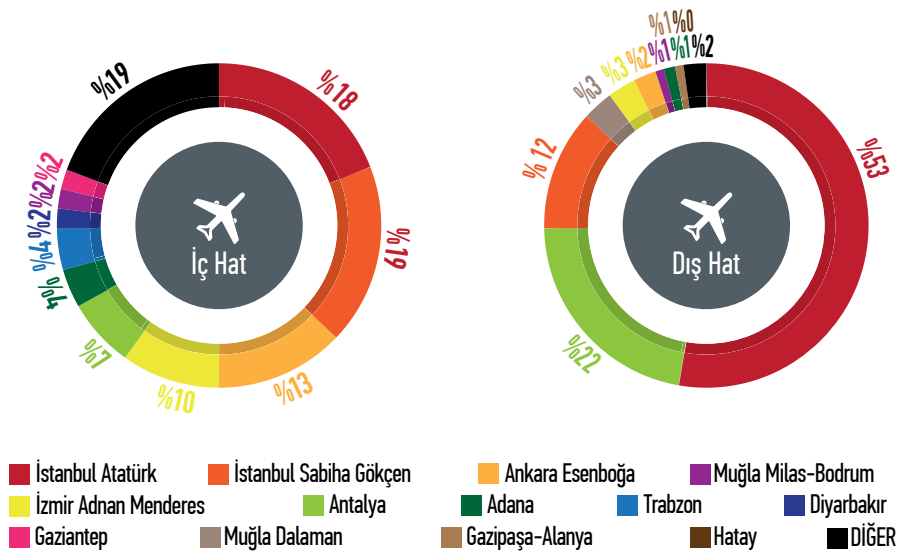
2017 yılı sonu iç hat yolcu trafiğine göre yapılan sıralaması; (Grafik 4)

1. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı (21.075.833 iç hat yolcu, %19 pay ile)
2. İstanbul Atatürk Havalimanı (19.629.425 iç hat yolcu, %18 pay ile)
3. Ankara Esenboğa Havalimanı (13.828.365 iç hat yolcu, %13 pay ile)

2017 yılı sonu dış hat yolcu trafiğine göre yapılan sıralaması ise; (Grafik 4)

1. İstanbul Atatürk Havalimanı (44.476.589 dış hat yolcu, %53 pay ile)
2. Antalya Havalimanı (18.448.685 dış hat yolcu, %22 pay ile)
3. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı (10.310.205 dış hat yolcu, %12 pay ile) şeklinde gerçekleşmiştir.

Grafik 4 İç Hat ve Dış Hat Yolcu Payları

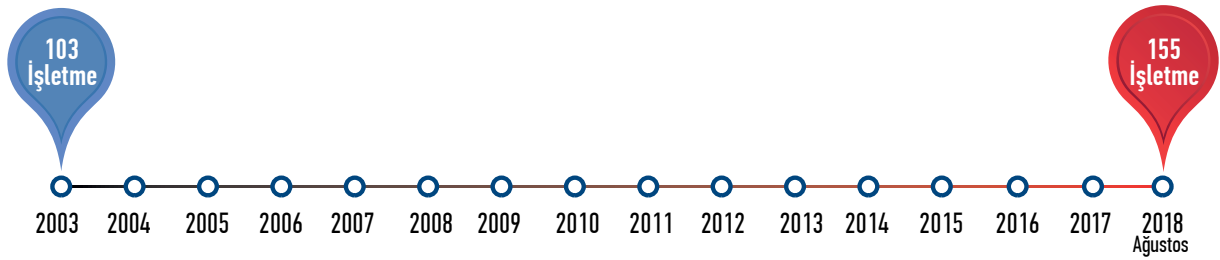

2003-2018 Yılları Arasında Faaliyet Gösteren İşletmeler

Hava Taşıma İşletmeleri

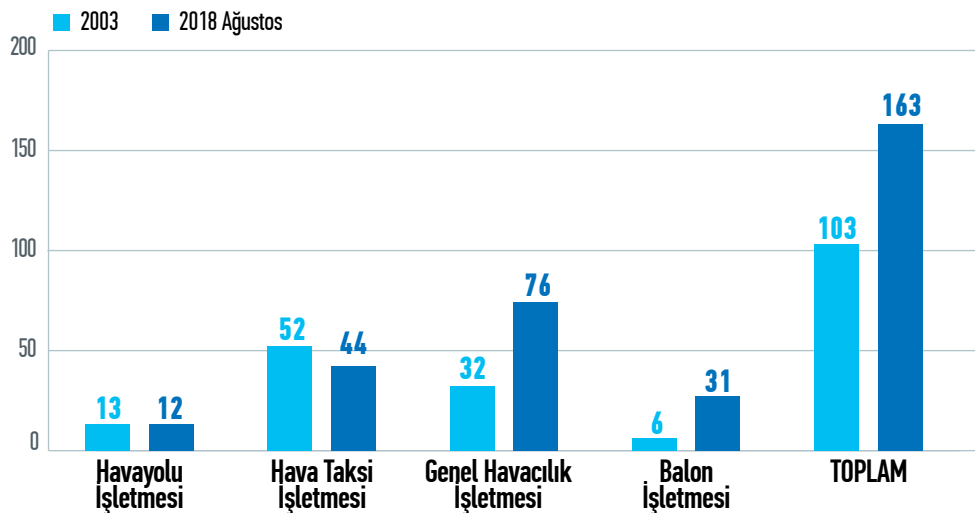
Sivil havacılık sektöründeki gelişmelerle birlikte Hava Taşıma İşletmeleri sayısı %58,3'lük bir artışla 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 163'e ulaşmıştır (Tablo 5, Grafik 5).

Tablo 5 Hava Taşıma İşletmeleri

	2003	2018 Ağustos	Artış-Azalış %
Havayolu İşletmesi	13	12	-7,7%
Hava Taksi İşletmesi	52	44	-15,4%
Genel Havacılık İşletmesi	32	76	137,5%
Balon İşletmesi	6	31	416,7%
TOPLAM	103	163	58,3%

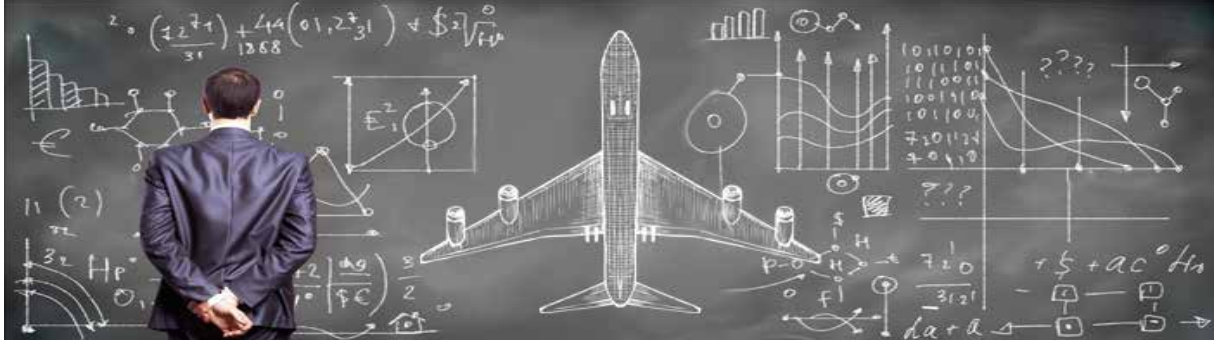
Grafik 5 Hava Taşıma İşletmeleri

Bakım ve Eğitim İşletmeleri

Bakım ve Eğitim işletmeleri % 325 artışla 170'e ulaşmıştır (Tablo 6)

Tablo 6 Bakım ve Eğitim İşletmeleri

	2003	2018 Ağustos	Artış-Azalış %
Bakım Organizasyonu	19	107	463,16%
Uçuş Eğitim Organizasyonu Tip Eğitim Organizasyonu	21	63	200,00%
TOPLAM	40	170	325,00%

Hava Aracı ve Yolcu/Kargo Kapasiteleri

2003 yılında 162 olan yolcu uçağı sayısı 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 512'ye, koltuk kapasitesi 27.599'dan 97.450'ye, kargo kapasitesi ise 302.737 kg'dan 1.866.450 kg'a ulaşmıştır.

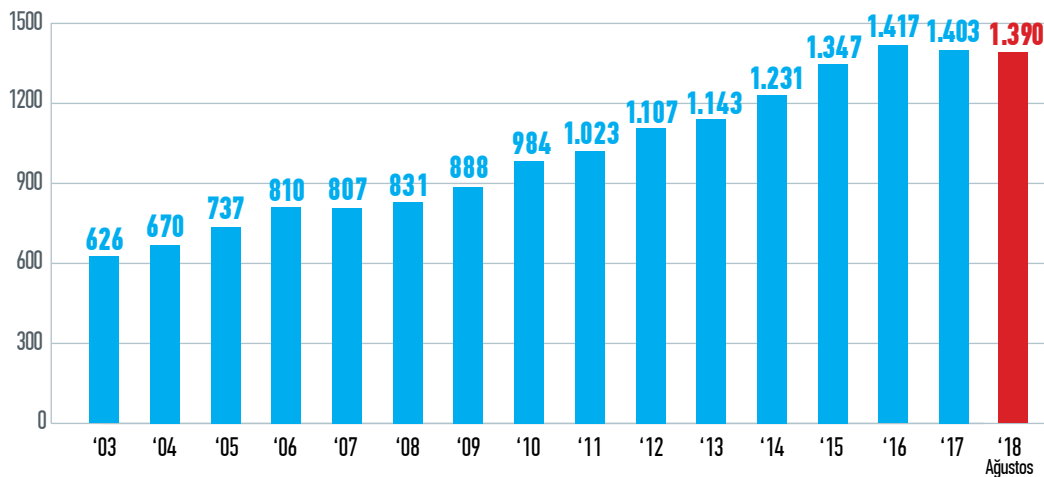

Tablo 7 Hava Aracı ve Yolcu/Kargo Kapasiteleri

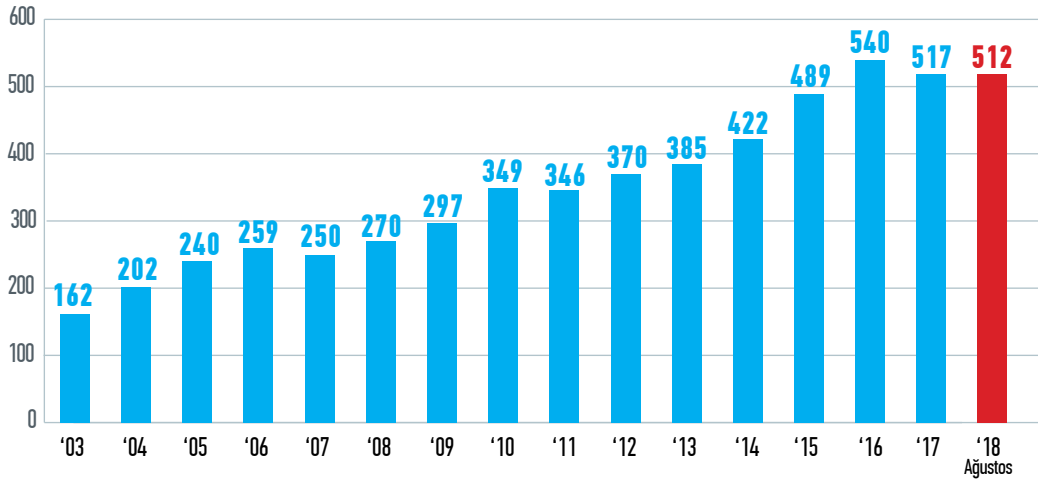
Yıllar	HAVAYOLU			HAVA ARACI SAYILARI				TOPLAM
	Uçak Sayısı	Koltuk Kapasitesi	Kargo Kapasitesi	Hava Taksi	Genel Havacılık	Balon	Zirai Mücadele	
2003	162	27.599	302.737	131	162	34	137	626
2004	202	34.403	471.734	129	73	36	130	670
2005	240	39.903	649.562	157	181	36	123	737
2006	259	42.335	873.539	192	189	43	127	810
2007	250	40.185	962.539	243	192	44	78	807
2008	270	43.524	1.093.096	245	196	57	63	831
2009	297	47.972	1.121.108	251	213	67	60	888
2010	349	56.638	1.118.933	253	226	97	59	984
2011	346	55.662	1.136.866	259	241	108	69	1.023
2012	370	65.208	1.264.513	267	243	167	60	1.107
2013	385	66.639	1.639.130	214	283	203	58	1.143
2014	422	76.297	1.349.875	212	322	213	62	1.231
2015	489	90.259	1.759.600	219	336	241	62	1.347
2016	540	100.365	1.821.600	231	347	237	62	1.417
2017	517	97.500	1.866.450	208	377	239	62	1.403
08.2018	512	97.450	1.866.450	202	362	252	62	1.390

Grafik 6 Toplam Hava Aracı Sayısı

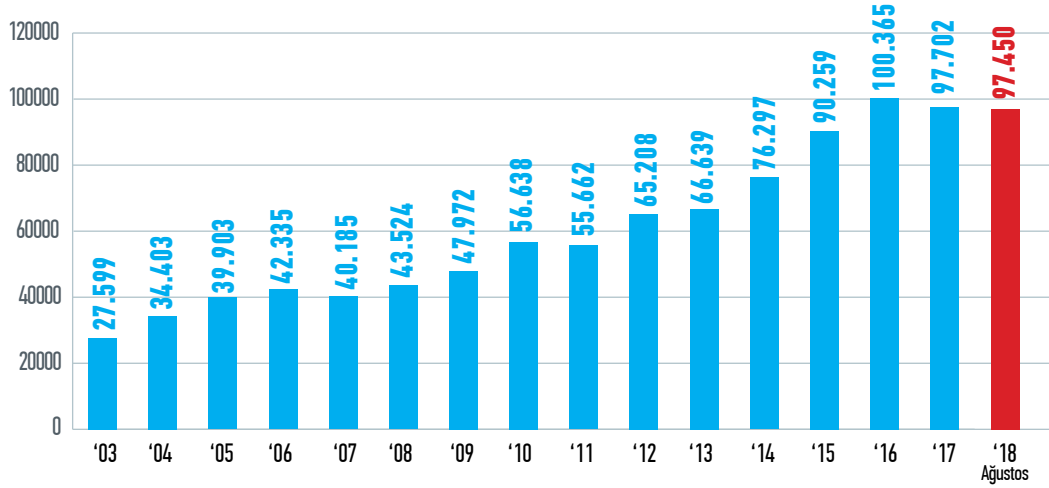

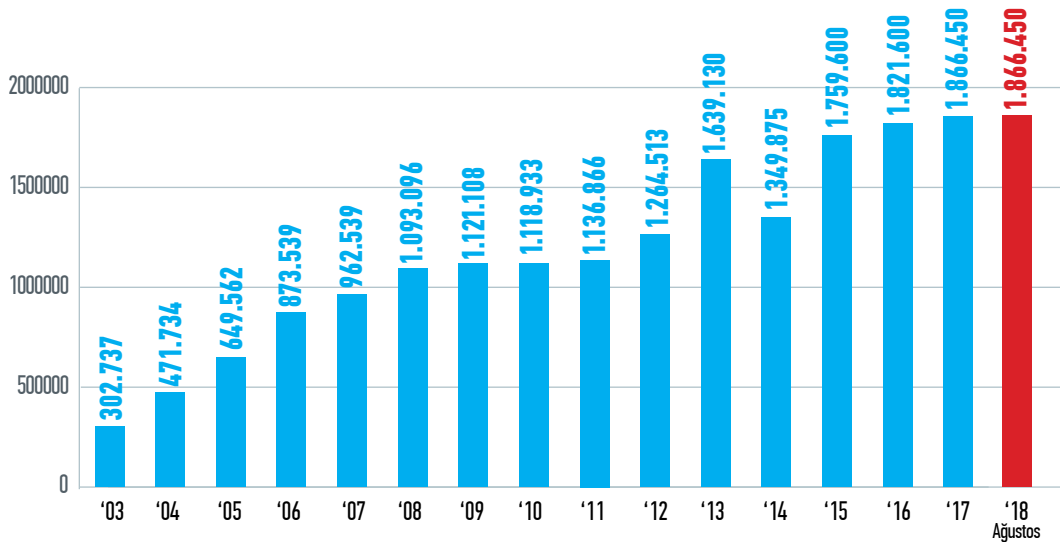
Grafik 7 Uçak Sayısı

Grafik 8 Koltuk Kapasitesi

Grafik 9 Kargo Kapasitesi (Kg)

Yer Hizmetlerinde Çalışma Ruhsatı Verilen Şirketler

2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla A, B ve C grubu çalışma ruhsatlı şirket sayısı 39'a ulaşmıştır. Yer hizmeti faaliyetinde bulunan işletmelere 6 tanesi 2018 yılının ilk sekiz ayında olmak üzere 2003 yılından itibaren toplam 733 ruhsat verilmiştir.

Tablo 8 Ruhsat Verilen Şirketler ve Ruhsat Sayısı

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 Ağustos
Verilen Çalışma Ruhsatı	28	19	4	30	39	157	125	91	43	29	43	65	25	15	14	6
Çalışma Ruhsatlı Şirket Sayısı																
A Grubu*	2	2	2	2	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3
B Grubu*	14	14	14	13	13	12	11	13	13	14	16	16	16	15	12	12
C Grubu*	21	22	22	25	27	29	26	27	28	29	28	28	27	29	27	24
TOPLAM	37	38	38	40	42	44	41	44	45	46	47	47	46	47	42	39

***A Grubu Çalışma Ruhsatı:** En az üç uluslararası trafiğe açık havaalanında teşkilatlanarak hava taşıyıcılarına yer hizmeti yapmak üzere yetkilendirilmiş olanlar.

***C Grubu Çalışma Ruhsatı:** Temsil, gözetim ve yönetim, uçak özel güvenlik hizmet ve denetimi, ikram servis ile uçuş operasyon hizmetini yapmak üzere yetkilendirilmiş olanlar.

***B Grubu Çalışma Ruhsatı:** Yer hizmet türlerinin tamamını veya bir kısmını kendileri için yapacak hava taşıyıcılarına her bir hizmeti yapmak üzere yetkilendirilmiş olanlar.

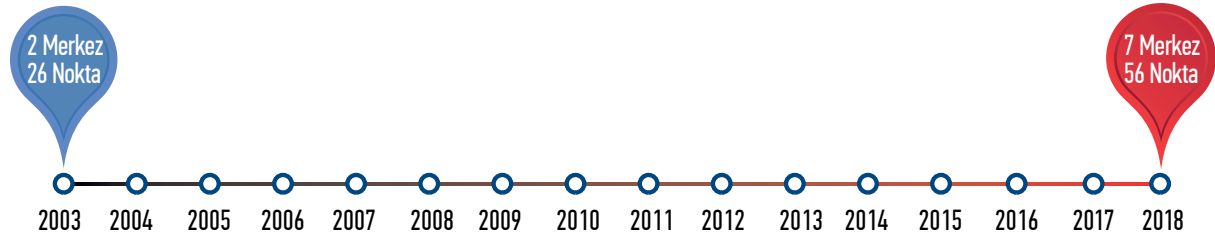

UÇUŞ BİLGİLERİ

İç Hat Uçuş Bilgileri

İç hatlarda 2003 yılında 2 merkezden 26 noktaya uçuş gerçekleştirilirken 2018 yılı itibarıyla 7 merkezden 56 noktaya ulaşılmaktadır.

Merkezler ve uçuş noktaları aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9 İç Hat Uçuş Bilgileri

	2003	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uçuş Merkezi	2	7	7	7	7	7	7
Uçuş Noktası	26	52	53	55	55	55	56

Tablo 10 İç Hat Uçuş Merkezleri

1	Ankara Esenboğa Havalimanı
2	İstanbul Atatürk
3	İstanbul Sabiha Gökçen
4	İzmir Adnan Menderes
5	Antalya Havalimanı
6	Adana Havalimanı
7	Trabzon Havalimanı

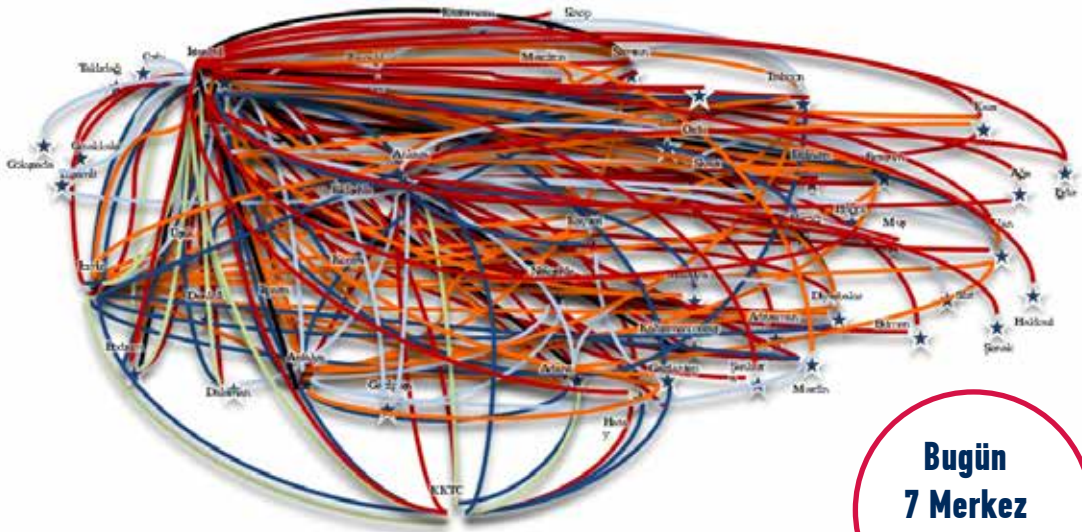
Tablo 11 İç Hat Uçuş Noktaları

Adana Havalimanı	İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı
Adıyaman Havalimanı	İzmir Adnan Menderes Havalimanı
Ağrı Ahmed-i Hani Havalimanı	Kahramanmaraş Havalimanı
Amasya Merzifon Havalimanı	Kapadokya Havalimanı
Ankara Esenboğa Havalimanı	Kars Harakani Havalimanı
Antalya Gazipaşa - Alanya Havalimanı	Kastamonu Havalimanı
Antalya Havalimanı	Kayseri Havalimanı
Aydın Çıldır Havalimanı	Kocaeli Cengiz Topel Havalimanı
Balıkesir Koca Seyit Havalimanı	Konya Havalimanı
Balıkesir Merkez Havalimanı	Malatya Havalimanı
Batman Havalimanı	Mardin Havalimanı
Bingöl Havalimanı	Muğla Dalaman Havalimanı
Bursa Yenişehir Havalimanı	Muğla Milas - Bodrum Havalimanı
Çanakkale Gökçeada Havalimanı	Muş Sultan Alparsalan Havalimanı
Çanakkale Havalimanı	Ordu Giresun Havalimanı
Denizli Çardak Havalimanı	Samsun Çarşamba Havalimanı
Diyarbakır Havalimanı	Siirt Havalimanı
Elazığ Havalimanı	Sinop Havalimanı
Erzincan Havalimanı	Sivas Nuri Demirağ Havalimanı
Erzurum Havalimanı	Şanlıurfa GAP Havalimanı
Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı	Şırnak Şerafettin Elçi Havalimanı
Gaziantep Havalimanı	Tekirdağ Çorlu Havalimanı
Hakkâri Yüksekova Selahaddin Eyyubi Havalimanı	Tokat Havalimanı
Hatay Havalimanı	Trabzon Havalimanı
İğdır Şehit Bülent Aydın Havalimanı	Uşak Havalimanı
Isparta Süleyman Demirel Havalimanı	Van Ferit Melen Havalimanı
İstanbul Havalimanı	Zafer Havalimanı
İstanbul Atatürk Havalimanı	Zonguldak Çaycuma Havalimanı

2003
2 Merkez
26 Nokta

İç hatlarda Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi TÜRKİYE

Bugün
7 Merkez
56 Nokta

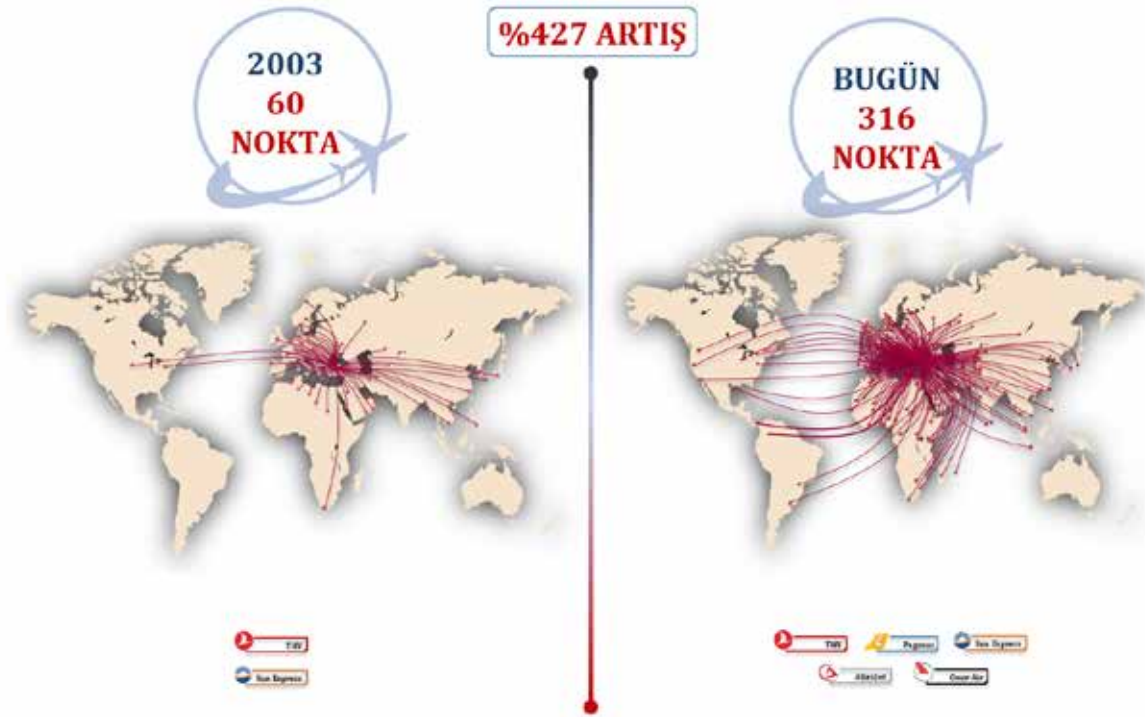

Dış Hat Uçuş Bilgileri

Dış hatlarda 2003 yılında 60 noktaya uçuş gerçekleştirilirken 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 122 ülkede 316 noktaya uçuş gerçekleştirilmektedir.

Uçuş yapılan ülkeler ve uçuş noktalarına ilişkin bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

*Borajet Havayolları uçuşlara ara verme kararı almıştır.

Tablo 12 Uçuş Yapılan Ülkeler

ABD	Filipinler	Kosova	Romanya
Afganistan	Finlandiya	Kuveyt	Ruanda
Almanya	Fransa	Kuzey Kıbrıs	Rusya
Arjantin	Gabon	Küba	Senegal
Arnavutluk	Gana	Letonya	Seyşeller Cumhuriyeti
Avusturya	Gine	Libya	Sırbistan
Azerbaycan	Güney Afrika	Litvanya	Sierra Leone
BAE	Güney Kore	Lübnan	Singapur
Bahreyn	Gürcistan	Lüksemburg	Slovakya
Bangladeş	Hırvatistan	Macaristan	Slovenya
Belarus	Hindistan	Madagaskar	Somali
Belçika	Hollanda	Makedonya	Sri Lanka
Benin	Hong Kong	Maldivler	Sudan
Birleşik Krallık	Irak	Malezya	Suriye
Bosna Hersek	İran	Mali	Suudi Arabistan
Brezilya	İrlanda	Malta	Tacikistan
Bulgaristan	İspanya	Mauritius	Tanzanya
Burkina Faso	İsrail	Mısır	Tayland
Cezair	İsveç	Moğolistan	Tayvan
Cibuti	İsviçre	Moldova	Tunus
Çad	İtalya	Moritanya	Türkmenistan
Çekya	Japonya	Mozambik	Uganda
Çin	Kamerun	Nepal	Ukrayna
Danimarka	Kanada	Nijer	Umman
Demokratik Kongo	Karadağ	Nijerya	Ürdün
Endonezya	Katar	Norveç	Venezuela
Eritre	Kazakistan	Özbekistan	Vietnam
Estonya	Kenya	Pakistan	Yemen
Etiyopya	Kırgızistan	Panama City	Yunanistan
Fas	Kolombiya	Polonya	
Fil Dişi Sahilleri	Komorlar	Portekiz	

Havacılık Sektöründe İstihdam ve Ciro

Ülkemizde 2003 yılından itibaren yapılan yasal düzenlemeler sonrasında sektörde faaliyet gösteren havayolu şirketlerinin artmasıyla birlikte hızla büyüyen havacılık sektörü, artan altyapı ve filo yatırımları, bağlantı sayısı ve uçak biletleri fiyat düzenlemeleri sonucunda gelişmeye devam etmektedir. Sektörde istihdam edilen personel sayısı 2003 yılında 65 bin civarında iken, 2017 yılsonu itibarıyla 196 bini aşmıştır. Son 16 yıl içerisinde sektörün toplam cirosu 30 kat artmış ve 3 milyar TL'den 91,6 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 13 Havacılık Sektöründe İstihdam ve Ciro Miktarı

Yıllar	Personel Sayısı	Ciro Miktarı (TL)
2003	65.000	3,06
2010	133.407	22,89
2011	151.694	32,47
2012	167.161	38,01
2013	180.570	50,67
2014	187.459	61,85
2015	191.716	68,12
2016	191.709	70,24
2017	196.041	91,63

Sektörel Denetimler

Ülkemizde, sivil havacılık alanında kural koyma, denetleme ve yaptırım uygulama faaliyetlerinden sorumlu Bakanlığımız Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, havacılık faaliyetlerini emniyet ve güvenlikten ödün vermeden, uluslararası standartlara uygun ve çevreye duyarlı olarak bölgede lider bir konumda yürütmektedir.

2017 yılında toplam 3.617 ve 2018 yılı Ağustos sonu itibarıyla da 216 adet SAFA, 46 adet SANA, 867 adet SACA ve 895 adet diğer denetimler olmak üzere toplam 2.024 adet denetim gerçekleştirilmiştir.

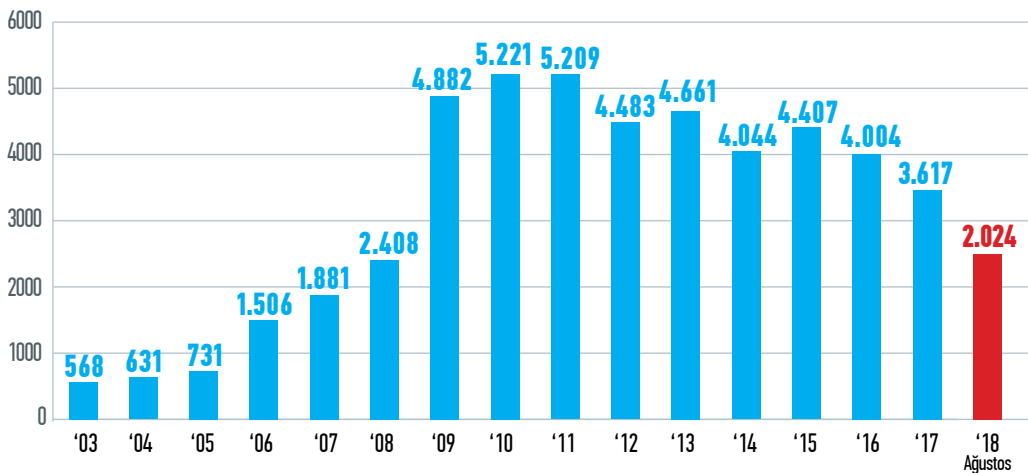
SAFA: Safety Assesment of Foreign Aircraft (Yabancı Tescilli Uçaklara yapılan emniyet denetlemesi)

SANA: Safety Assesment of National Aircraft (Yerli Tescilli Uçaklara yapılan emniyet denetlemesi)

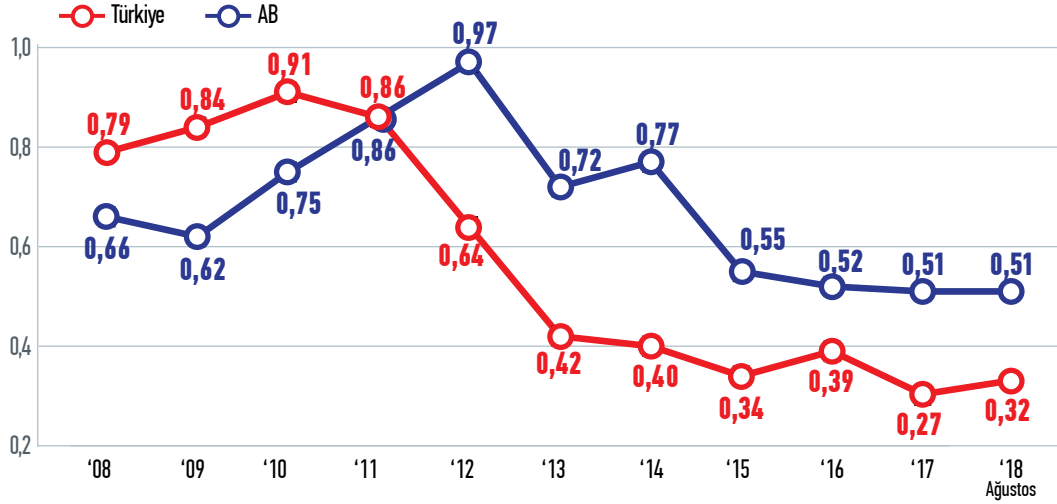
Denetimlerin sayısından ziyade uçuş emniyetini artıracak şekilde etkinliklerin geliştirilmesi amacıyla, sektörün kendini denetleyen ve kendi içinde performansa bağlı denetimler yapar hale gelmesi hedeflenmiştir.

Grafik 10 Sektörel Denetimler

Grafik 11 2008-2018 SAFA Bulgu Oranları

Kaynak: Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı (European Aviation Safety Agency) SAFA Program Koordinatörlüğü

Bununla birlikte etkin, verimli, hızlı ve güvenilir denetim anlayışı ile ülkemiz havayollarının uluslararası alanda bulgu ortalamalarının düşürülmesine yönelik olarak gerçekleştirilen SAFA-SANA denetimlerine hız verilmiş olup, ulusal hedef belirlenerek sektörün bu hedef doğrultusunda önleyici tedbirler alması amacıyla takip sistemi hayata geçirilmiştir.

Yapılan etkin ve yoğun denetimler ile SAFA puanı Avrupa Birliği üye ülkelerinin Ağustos 2018 tarihi itibarıyla 0,51 olan değerinden daha iyi bir değer olan 0,32 değerine ulaşmıştır.

ICAO tarafından gerçekleştirilen denetim faaliyetleri kapsamında, ICAO'ya üye ülkelerin ICAO regülasyonlarına ve emniyet fa-

aliyetlerine uyum oranının %60'ın üzerine çıkarılması amaçlanmaktadır. ICAO'ya üye ülkelerin emniyet uyumluluğu hâlihazırda %65,41 iken Ülkemiz 2017 yılında almış olduğu denetim neticesinde emniyet konusunda ICAO regülasyonları ile uyumluluk oranı %84,01'e yükseltmiştir. ICAO'ya üye ülkeleri denetim alanları kapsamında ülkemiz bütün alanlarda dünya ortalamasının üzerinde rakamlara sahiptir.

Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı (EASA) tarafından yürütülen Hava Aracı Emniyet Denetimleri (SAFA) kapsamında, 2017 yılının ilk yarısında Türk uçaklarına Avrupa'da yapılan Hava Aracı Emniyet Denetimlerinde bulgu ortalaması 0,34'e düşürülmüştür. Ülkemiz bu alanda Avrupa'da 4. sıraya yükselmiştir.

Tablo 14 2008-2018 SAFA Bulgu Oranları

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 Ağustos
AB	0,66	0,62	0,75	0,86	0,97	0,72	0,77	0,55	0,52	0,51	0,51
TÜRKİYE	0,79	0,84	0,91	0,86	0,64	0,42	0,4	0,34	0,39	0,27	0,32

Politika ve Düzenlemeler

Ülkemizde, sivil havacılık alanında kural koyma, denetleme ve yaptırım uygulama faaliyetlerinden sorumlu olan Bakanlığımız, havacılık faaliyetlerini bölgesinde lider bir konumda bulunmanın verdiği sorumluluk anlayışı ile emniyet ve güvenlikten ödün vermeden, uluslararası standartlara uygun ve çevreye duyarlı bir şekilde yürütme hedefi doğrultusunda politika ve düzenlemelere devam etmektedir.

Son yıllarda uygulanan politikalar ile dünyada büyük bir rekabetin yaşandığı ve hızlı değişimlerin gerçekleştirilerek, gelişmiş teknolojilerin kullanıldığı sivil havacılık sektörünün birçok alanında Türkiye, dünyada ve Avrupa'da üst sıralarda yer almaktadır.

Bu gelişmeler, Türkiye'yi küresel düzeyde söz sahibi bir ülke konumuna getirmiştir. Bu kapsamda ülkemiz;

- Dünyada uluslararası sivil havacılığın emin ve düzenli gelişmesini ve sürdürülmesini sağlamak amacıyla kurulan ICAO'da Konsey Üyeliği
- Uluslararası alanda ICAO'nun emniyet ile ilgili aldığı kararların Avrupa bölgesindeki uygulamalarını izlemek amacıyla kurulan Avrupa Kuzey Atlantik Bölgesel Havacılık Emniyet Grubu'nda başkan yardımcılığı,
- Havacılık emniyeti alanında mevzuat geliştirmek ve üye ülkelerde emniyet denetimleri yapmak amacıyla kurulan ECAC'da koordinasyon komitesi üyeliği,
- D8 Sivil Havacılık Komisyonu'nda başkan yardımcılığı görevlerini etkin bir şekilde sürdürmektedir.

ICAO üyesi tüm ülkelerle anlaşma imzalanması hedefi doğrultusunda yürütülen çalış-

malarla, ülkemizle Hava Ulaştırma Anlaşması bulunan ülke sayısı 170'e ulaşmıştır. Bu anlaşmalar neticesinde uçuş ağıımız, hızla genişlemiş ve 122 ülkede 316 noktaya ulaşmıştır.

2003 yılında "Her Türk Vatandaşı Hayatında En Az Bir Kere Uçağa Binecek" hedefiyle çıkılan yolda, havayolu ulaşımı tabana yayılmış, 56 havalimanı ile bütün toplum katmanları uçakla seyahat edebilir hale gelmiştir. Yapımı devam eden havalimanları ile birlikte de ülkemizde yaşayan her vatandaşın 100 km uzağında bir havalimanı bulunması hedefi sağlanacaktır. Bakanlığımız havacılığı daha da yaygınlaştırarak artık önümüzdeki dönemde her ilde amatör havacılığı geliştirmeyi hedeflemektedir.

Türkiye'nin 2023 yılı havacılık hedefleri doğrultusunda, büyük gövdeli uçak sayısının 750'ye, iç ve dış hatlarda toplam yolcu sayısını 350 milyona ve dünyadaki toplam uçuş noktasının ise 360'a çıkarılması planlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yapılan etkin ve yoğun denetimlerle ülkemiz 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla Avrupa Birliği üye ülkelerinin 0,51 olan hava aracı bulgu ortalamasından çok daha iyi bir seviye olan 0,32 değerine ulaşmıştır.

Bakanlığımız tarafından;

- Bakanlığımız Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü personeline, havacılık sektörü çalışanlarına ve bölge ülkelerinden gelen havacılık personeline uluslararası standartlarda havacılık eğitimi vermesi

amaçlanan Türk Sivil Havacılık Akademisi Projesi 20 Nisan 2018 tarihinde açılış gerçekleştirilerek tamamlanmıştır.

- Mânialar hakkında gelen taleplerin internet sitemiz üzerinden, hızlı bir şekilde sorgulanmasını amaçlayan Mania Bilgi Sistemi Projesi ile 2018 yılı Nisan ayında tüm havalimanları için hizmet verilmeye başlanmıştır.
- Kargo taşımacılığında zaman ve maddi kaybın önüne geçilmesi amacıyla başlatılan Güvenli Kargo Projesi,
- Ülkelerin birbirlerine uyguladıkları havacılık güvenliği tedbirlerini karşılıklı olarak tanımalarını amaçlayan Tek Nokta Güvenlik Uygulaması,
- Havalimanlarında faaliyet gösteren kuruluşların çevreye ve insan sağlığına verdikleri veya verebilecekleri zararların ortadan kaldırılabilmesini amaçlayan Yeşil Havalimanı Projesi,
- Hobi/eğlence, ticari ve AR-GE amacıyla kullanılabilenekte olan İnsansız Hava Araçları için İHA Kayıt ve Takip Sistemi çalışmaları devam etmektedir.
- Havaalanı emniyet standartlarına uyumluluğunun tespiti ve uyumsuzlukların giderilerek uçuş ve can emniyetinin artırılmasını amaçlayan Fotogrametrik Ölçüm ve Sertifikasyon Projesi
- Sıcak hava balonlarının canlı izlenebilmesini amaçlayan Sıcak Hava Balonu Canlı Takip Projesi için çalışmalara başlanmıştır.

HÜRKUŞ Eğitim Uçağı için Tip Sertifikası verilmiş ve THK Uçağı Sertifikasyonu tamamlanmıştır.

- TAI Özgün Helikopter Projesi
- İTÜ&TAİ Çok Hafif Hava Aracı Tasarım Projesi
- ASELSAN Aviyonik Cihaz,
- Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Hafif Hava Aracı, TSI (Koltuk Üretimi),
- TCI (Kabin İçi Malzemeler Üretimi) sertifikasyon çalışmaları devam etmektedir.

SHY-14-A Yönetmeliğı revizyonu kapsamında 56 havalimanına sertifika verilmiştir.

İstanbul Havalimanı'na 24 Ekim 2018 tarihine kadar havalimanı sertifikası verilmesi hedeflenmektedir.

Bakanlığımız, 2018 yılında toplam 39 adet mevzuat yayımlayarak Türk Sivil Havacılığına yön vermeye devam etmektedir. Ülkemizdeki Sivil Havacılık faaliyetlerini düzenlemek amacıyla 2018 yılında;

- Havaalanları Yer Hizmetleri Yönetmeliğı
- Sivil Hava Ulaşımına Açık Havaalanlarında Yer Alan Terminaler İle Sıhhi İşyerleri İçin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğı gibi bazı önemli mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır.

Asya, Avrupa ve Afrika olmak üzere kıtaların ve köprülerin buluşma noktasında yer alan Türkiye'nin, dünyanın en büyük havalimanlarından biri olacak yaklaşık 200 milyon yolcu kapasiteli İstanbul Havalimanı'nın 29 Ekim 2018 tarihinde hizmete açılmasıyla birlikte Türkiye'nin havacılıkta dünyada ilk 5 ülkenin içinde yer alarak en önemli hub'lardan biri olacağı düşünülmektedir.

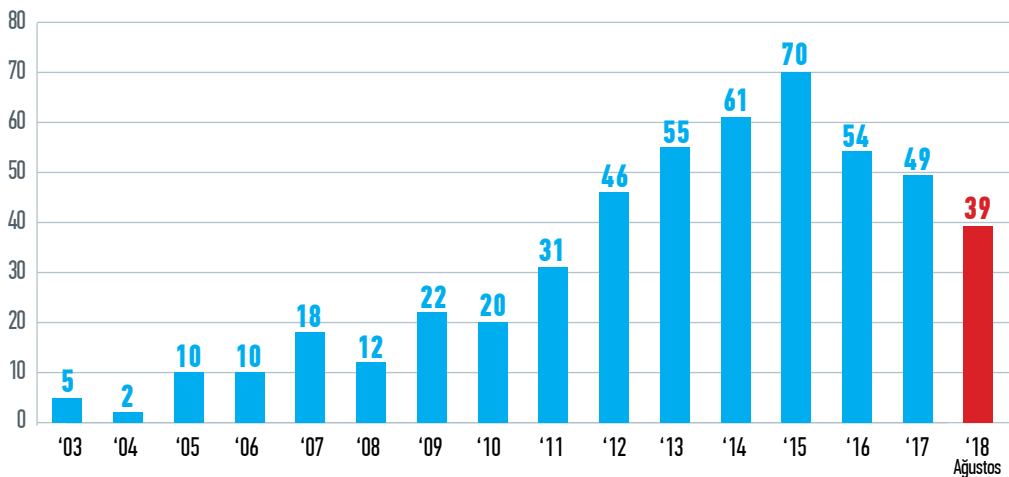
MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Gelişen sivil havacılık sektörünün ihtiyaç ve beklentileri çerçevesinde uluslararası standartların en üst düzeyde uygulanması amacıyla mevzuat çalışmaları da tüm hızıyla sürmektedir. Uluslararası havacılık standartlarının ülkemizde en üst seviyede uygulanması amacıyla 16 yılda 500'ün üstünde yasal düzenleme hayata geçirilmiştir.

Tablo 15 2003-2018 Yayımlanan Mevzuat

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 Ağustos
Kanunlar			1						1					1	1	1
Cumhurbaşkanlığı Karanamesi																1
Bakanlar Kurulu Kararı												1				
Yönetmelikler	-	1	2	7	6	2	1	3	5	9	14	5	5	6	12	2
Talimatlar vb.	5	1	7	3	12	10	21	17	25	37	41	55	65	47	36	35
TOPLAM	5	2	10	10	18	12	22	20	31	46	55	61	70	54	49	39

Grafik 12 Yayımlanan Mevzuat

Proje ve Faaliyetler

Bakanlığımızın teşkilat ve görevlerini düzenleyen 10 Temmuz 2018 tarihli ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Bakanlığımıza ulaştırma, denizcilik ve haberleşme hizmetlerinin yanında havacılık ve uzay teknolojilerinin geliştirilmesi ile ilgili görevler yeniden verilmiştir.

Verilen görev ve yetki çerçevesinde; ülkemizde havacılık ve uzay teknolojilerinin geliştirilmesi, havacılık ve uzay sektörünün desteklenmesi amacıyla çalışmalara devam edilmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi planlanan proje ve faaliyetlere aşağıda yer verilmektedir.

Havacılık Teknolojileri Test ve Mükemmeliyet Merkezi Fizibilite Etüdü Projesi

Bakanlığımız ve TÜBİTAK arasında 2016 yılında imzalanan sözleşme kapsamında başlatılan proje ile havacılık sanayinin mevcut altyapı, kabiliyet ve kapasitesinin geliştirilmesi, sektörün ihtiyaç duyduğu test merkezleri, laboratuvarlar, rüzgar tünelleri vb. altyapıların tespit edilmesi, bu altyapıların inşası ve işletme-idame modellerinin fizibilite etüdünün ortaya konulması amaçlanmıştır.

Proje kapsamında,

- Havacılık sanayinin test altyapılarına yönelik mevcut durumun analiz edilmesi,
- Havacılık sanayinin ihtiyacı olan/olacak test altyapılarının ve yeteneklerinin tespit edilmesi,
- Sanayiye kazandırılması gereken yeteneklerin belirlenmesi ve mükemmeliyet merkezi tasarımı,
- Havacılık mükemmeliyet merkezi tasarımına ilişkin mimari avan proje oluşturulması,

- Yeteneklerin kazanılması, sürdürülmesi ve gelişimi için kuruluş, işletme ve idame modelleri önerilmesi,

konularında çalışmalar yapılmıştır.

Proje, Aralık 2017 tarihi itibarı ile tamamlanmıştır. Proje kapsamında hazırlanan Sonuç Raporu Bakanlığımız web sayfasında yayınlanmış ve sektörle paylaşılmıştır.

Uluslararası İşbirliklerinin Geliştirilmesi Çalışmaları

Uydu ve Uzay teknolojileri alanlarında Ülkemiz menfaatlerinin korunması, Uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesi ve uzayın tüm insanlığın yararına barışçıl amaçlarla kullanılması için;

- Birleşmiş Milletler Dış Uzay Ofisi (UNOOSA),
- Birleşmiş Milletler Dış Uzayın Barışçıl Amaçlarla Kullanılması Komitesi (UNCOPUOS),

- Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU),
- Asya Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü (APSCO),
- Asya Pasifik Uzay Ajansları Forumu (APRSAF)

gibi çeşitli uluslararası kuruluşlarla işbirliği çalışmalarına devam edilmektedir.

APRSAF
ASIA-PACIFIC REGIONAL
SPACE AGENCY FORUM

UNITED NATIONS
Office for Outer Space Affairs

Ayrıca, çeşitli ülkelerin uzay ajansları ve yetkili kuruluşlarıyla uydu ve uzay teknolojileri ile havacılık teknolojileri alanlarında işbirliği geliştirme çalışmalarına devam edilmektedir.

Uzay Teknolojilerinin Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler

Bakanlık olarak ülkemizde uydu-uzay teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik yürüttüğümüz faaliyetler çerçevesinde, Japonya Uzay Ajansı (JAXA) ile yapılan işbirliği kapsamında, Uluslararası Uzay İstasyonu'nda yer alan Japonya'ya ait KIBO modülünde; uydu ve uzay teknolojilerimizin geliştirilmesinde kullanılabilecek malzemelerin uzay kalifikasyonunun yapılabilmesi amacıyla test ve deney süreci başlatılmıştır. İlk deney kapsamında, ülkemizde geliştirilen ve milli uydularımızda kullanılabilecek elektronik ekipman 09.12.2016 tarihinde Japonya'nın Tanegashima Uzay Merkezinden Uluslararası Uzay İstasyonu'na gönderilmiş ve 13.04.2017 tarihinden itibaren 1 yıl süreyle açık uzay ortamına maruz bırakılmıştır. Uzaydaki test süreci tamamlanan ekipman birkaç ay içerisinde ülkemize getirilerek test sonuçları değerlendirilecektir. İkinci deney kapsamında, ülkemize ait kendini çok yönlü onarabilen nanokompozit malzemeler 02.04.2018 tarihinde Uluslararası Uzay İstasyonuna ulaştırılmış ve 23.05.2018 tarihinde açık uzay ortamındaki test süreci başlamıştır.

Bakanlığımız Havacılık ve Uzay Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile İstanbul Teknik Üniversitesi işbirliği ve koordinesinde UBAK-USAT adında haberleşme amaçlı deneysel bir küp uydu geliştirilmiştir. UBAK-USAT, Japonya Uzay Ajansı (JAXA) ile yapılan işbirliği kapsamında Uluslararası Uzay İstasyonu'nda yer alan Japonya'ya ait KIBO modülünden 11 Mayıs 2018 tarihinde uzaydaki yörüngesine başarıyla gönderilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının Kurulması

Havacılık ve uzay sanayinin geliştirilmesi, uzayın imkânlarından daha fazla yararlanılması; gözlem, haberleşme ve konum belirleme uyduları, fırlatma sistemleri geliştirilmesi, uzayın keşfi araştırmalarına daha fazla imkan ve kaynak sağlanması ve bu araştırmalar sonucu elde edilecek bilgilerin sanayide ve kamusal hizmetlerin yürütülmesi amacıyla Türkiye

Uzay Ajansının kurulması çalışmaları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yürütülmektedir.

Gerçekleştirilmesi Planlanan Proje ve Faaliyetler

Uydu İtki Motoru ve İtki Sistemi Geliştirilmesi (UMİT) Projesi

Uyduların en önemli alt bileşenlerinden biri olan uydu itki motoru ve itki sistemleri yurt dışından tedarik edilmektedir. Bu proje kapsamında milli olarak uydu itki motoru ve itki sistemlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Geliştirilen uydu itki motoru ve itki sistemleri kendi ürettiğimiz gözlem uydularımız ile haberleşme uydularımızda kullanılabilecek ve uyduların en kritik sisteminin tedariki konusunda dışa bağımlılığı azaltacaktır.

BURAK Projesi

Uzay Sonda Roketi ve Fırlatma Sistemi Geliştirilmesi Projesi (BURAK Projesi)

Milli uydu fırlatma sistemi geliştirme hedefinin ilk adımı olarak Uzay Sonda Roketi ve Fırlatma Sistemi Geliştirilmesi Projesi (BURAK Projesi)'nin başlatılması planlanmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu projeye yönelik Fizibilite Raporu tamamlanmıştır.

Ülkemizin 2023 hedeflerine uygun olarak, gerçekleştirilmesi öngörülen söz konusu proje ile uzay projeleri için ihtiyaç duyulan teknolojilerin geliştirilmesi ve uzay tarihçesi kazandırılması mümkün olacak, ülkemizin uzaya bağımsız olarak erişim yapabilen ülkeler grubuna katılması sağlanacaktır.

Havacılık Teknolojileri Test Ve Mükemmeliyet Merkezi Kurulumu Projesi

Bakanlığımız Havacılık ve Uzay Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile TÜBİTAK MAM arasında imzalanan sözleşme kapsamında yürütülen HTMM Projesi Fizibilite Etüdü tamamlanmıştır. Proje kapsamında hazırlanan sonuç raporu sektörle paylaşılmıştır.

Proje sonucunda; havacılık sanayimizin öncelikli olarak ihtiyaç duyulan test altyapıları ve mevcut test altyapılarının envanteri tespit edilmiştir.

Bu proje ile;

- Projenin amacı havacılık sanayimizin mevcut altyapı ve kapasitesinin artırılması,
- Dışa bağımlılığın azaltılması,
- Uluslararası alanda rekabet edebilecek nitelikte ürünlerin geliştirilmesi,

Havacılık Teknolojileri Test ve Mükemmeliyet Merkezi Fonksiyonları

- Mevcut ürünlerin standartlarının yükseltilmesi ve sertifikasyon amaçlanmaktadır.

Bunun yanı sıra sektörün ihtiyaç duyduğu akredite test merkezleri, laboratuvarlar ve benzeri altyapıların belirlenmesi, kurulması, işletilmesi ve test hizmetinin satışının yapılması hedeflenmiştir.

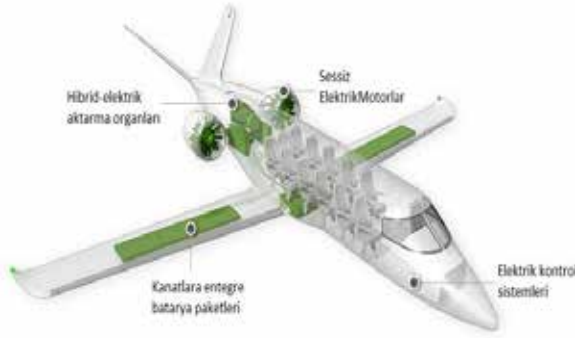
Hibrit/Elektrikli İtki Sistemi Geliştirme Projesi

Hibrit/Elektrikli İtki Sistemi teknolojileri havacılık teknolojileri alanında dünyada son yıllarda yeni konsept olarak ortaya çıkmıştır.

Hibrit/Elektrikli İtki Sistemi Geliştirme Projesi ile, başta havacılık ihtiyaçları ve standartlarına uyumlu elektrik motoru olmak üzere elektrikli bir itki sisteminin geliştirilmesi, hazır bir uçak gövdesi üzerine entegre edilmesi ve elektrikli itki ile Türkiye'de ilk insanlı uçuş testlerinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje ile yüksek güç/ağırlık ve güç/hacim oranlarına sahip, yüksek verimli, güvenilir bir havacılık elektrik motoru/jeneratörü prototipi geliştirilmiş ve doğrulanmış olacaktır. Ayrıca, yurt dışına bağımlı olunan kritik teknolojiler ülkemize kazandırılacak ve bu proje ile kazanılan bilgi birikimi ve tecrübe ile daha büyük platformlar için itki sistemi geliştirilebilecektir.

İklimlendirme Tüneli Projesi

Proje ile;

- Özellikle son zamanlarda ülkemizdeki yerli ve milli olarak tasarlanıp üretilen sivil/askeri kara, deniz ve hava araçlarının, uç değerlerdeki iklimsel koşullarda hedeflenen işlevselliğini test edebilecek bir iklimlendirme tüneli tasarlanacak, kurulacak ve etkin bir şekilde işletilecektir.
- Ülkemiz dışına aktarılan yüksek maliyetler en aza indirgenecek ve ileri seviyedeki kritik teknolojik icatlar kendi bünyemizde test edilip uygulamaya geçirilecektir.

- Rüzgâr türbinleri, otomotiv, mimari, enerji ve yakıt, atletizm, motor sporları, insan performansı, taşıtlar için iklimlendirme,

biyoteknoloji sistemlerinin test edilmesi gibi farklı alanlarda hizmet verebilecektir.

- Ülkemizin yürüttüğü kritik ve gizlilik gerektiren projelerin testi ulusal yetenekler kullanılarak gerçekleştirilecektir.
- Yukarıda bahsedilen hususlarda ulusal hizmetlerin yanı sıra uluslararası da hizmet verilecektir.

Güvenli Kargo Projesi

Uluslararası Havayolu Taşımacıları Birliği (IATA) ile Türkiye arasında yürütülmekte olan önemli projelerden biridir.

Havalimanları ve ulusal mevzuatların öncelikle AB ile uyumlu hale getirilmesinin bir sonucu olarak, "Güvenli Kargo" projesinin hayata geçmesi ile birlikte ülkemizde üretilen ürünlerin güvenliği kaynağında sağlanarak; havalimanlarında güvenlik taramasına maruz kalmayacaktır.

Bu sayede kargolar daha hızlı hareket ederek ciddi anlamda zaman ve maddi kaybın önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Pilot göndermeler yapılmış ve proje başarılı bir şekilde sonlandırılmıştır. Ülkemizdeki acenteler bu kapsamda yetkilendirilmeye başlanmıştır. Gümrük prosedürlerinin de tamamlanmasını müteakip projenin tam anlamıyla hayata geçmesi planlanmaktadır.

Tek Nokta Güvenlik Projesi

Tek nokta güvenlik (one-stop security) temel olarak ülkelerin birbirlerinin uyguladıkları havacılık güvenliği tedbirlerinin eşdeğerliğini karşılıklı olarak tanımalarına ve tekrarın önlenmesine dayanmaktadır.

Bir ülkede taranan yolcu karşılıklı tanıma olan ikinci bir ülkede transfer olması durumunda güvenlik kontrolünden muaf tutulmaktadır.

AB bir ülke ile tek nokta güvenlik anlaşması imzaladığında dört temel alanda karşılıklı muafiyet sağlar. Bu muafiyetler;

- Yolcular ve kabin bagajları
- Uçak altı bagajlar
- Kargo ve posta
- Hava aracı güvenliği

Mevzuat ve kalite kontrol denetimleri tamamlanmıştır. 2016 yılında Atatürk ve Dalaman Havalimanlarının denetimleri yapılmıştır. 2017 yılında Antalya, İzmir Havalimanları, 2018 yılında ise Bodrum Havalimanı denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Yeşil Havalimanı (Green Airport) Projesi

Havalimanlarında faaliyet gösteren kuruluşların çevreye ve insan sağlığı verdikleri veya verebilecekleri zararların ortadan kaldırılabilmesi amaçlanmıştır.

2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 3 havalimanı ve toplam 153 işletme Yeşil Kuruluş sertifikasına sahiptir.

Eğitim Merkezi Projesi

AB Finansmanlı proje toplamda; teknik yardım, inşaat, kontrolörlük ve tedarik olmak üzere dört kısımdan oluşmuştur.

23.200 m² alana sahip, 22 derslik, toplam 210 kişilik 5 toplantı salonu, 1 konferans salonu ve 250 m²'lik 1 kütüphaneye sahip Türk Sivil Havacılık Eğitim Akademisi'nin bütçesi yaklaşık 15.800.000 Avro'dur. Son 16 yılda sivil havacılıktaki 2 haneli büyüme oranları ve İstanbul Havalimanı nedeniyle sivil havacılık sektöründe oluşacak eğitim ihtiyacı buradan karşılanacaktır.

Bu proje kapsamında; Uçuşa Elverişlilik, Operasyon, Emniyet, Güvenlik, Havaalanları, Hava Seyrüsefer, Hava Taşımacılığı, Kaza Kırım gibi alanlarda Türkiye ve Orta Doğu, Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarından bölge ülkelerine eğitimler verilebilecek, böylece hem kurumumuzun, hem ülkemizin eğitim ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda dünya düzeyinde prestijimiz de artmış olacaktır.

ICAO ile işbirliği içerisinde diğer ülkelerden gelen sivil havacılık personeline diğer gelişmiş ülkelerin yaptığı gibi burslu eğitimler verilebilecek ve dünyadaki sempati

ve saygınlığımız artmış olacaktır.

AB bu projeyi, Ortadoğu, Afrika ve Asya ülkeleri vatandaşlarının Türkiye'ye kolay seyahati sebebiyle desteklemiştir.

40 eğitimcinin eğitimleri tamamlanmış olup 32 eğitim konusunda eğitim materyalleri elektronik olarak hazırlanmıştır.

Tedarik(tefrişat) işlemleri tamamlandıktan sonra Türk Sivil Havacılık Eğitim Akademisi'nin açılışı, Sayın Bakanımız ve AB Komisyonu Ulaştırımdan Sorumlu Üyesi Violeta Bulc'un katılımıyla 20 Nisan 2018 tarihinde gerçekleşmiştir.

29 Ağustos tarihinde Türk Sivil Havacılık Akademisi'nin Türk Hava Yolları'nın eğitim faaliyetlerinde kullanılabilmesi için Bakanlığımız Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ile THY arasında protokol imzalanmıştır.

Havacılık güvenliği ve İHA konularında eğitimler verilmiş olup, Azerbaycan, Kırgızistan, Somali, Afganistan, Pakistan, Bosna, Makedonya, Gürcistan, Moldova, Ukrayna, ve Karadağ'a Havacılıkla İlgili Çeşitli Konularda eğitim verilmesi planlanmıştır.

İHA Kayıt ve Takip Sistemi

İnsansız Hava Araçları hobi/eğlence, ticari ve AR-GE amacıyla kullanılabilir.

22 Şubat 2016 tarihinde SHT-İHA Talimatı yayımlanmış ve (500 gr - 25 kg) aralığındaki insansız hava araçları için Kayıt Sistemi oluşturulmuş olup, tamamen SHGM bünyesine alınmıştır. Şehir içi, meskûn mahal, kalabalık, çok kalabalık, askeri bölge, havalimanı gibi yerlerde izin alınması gerekmektedir.

2 Mayıs 2017 tarihi itibarı ile İHA kayıt sistemi yazılımı yenilenmiş olup, 1 Eylül 2016 tarih ve 674 sayılı KHK hükümleri doğrultusunda 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu mülga 144. maddesinin gerekliliklerinin tamamını sağlamaktadır.

İHA Tescil Başvurusu Hizmetinin e-devlet kapısında sunulması amacıyla yapılan çalışma tamamlanmıştır.

ICAO RPAS Paneline ve JARUS grubuna üye olunmuştur.

İHA uçuş izinlerinin, İHA Kayıt Sistemi üzerinden internet ortamında alınmasını ve yine internet ortamında cevap verilmesini sağlayan Uçuş İzni Modülü çalışmaya başlamıştır.

Ağustos ayı itibarıyla insansız hava aracı kullanıcı sayısı 31.209'a, insansız hava aracı sayısı ise 24.867'ye ulaşmıştır.

Mania Bilgi Sistemi Projesi

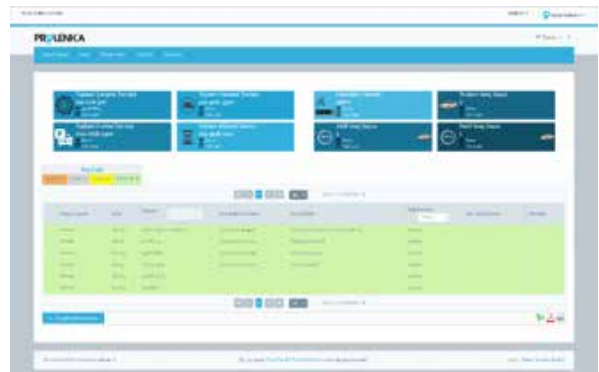
Havalimanları çevresindeki yapılaşma kriterleri hakkında Bakanlığımız Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'ne görüş soran ilgili belediyeler, imar planı düzenlemesi yapmakla sorumlu kuruluşlar, inşaat yapmak isteyen şirketler ve parsel sahipleri tarafından gelen taleplerin internet sitemiz üzerinden, hızlı bir şekilde cevaplanması amaçlanmaktadır.

2018 Yılı Nisan Ayı İtibarıyla Tüm Havalimanlarında Hizmet Verilmeye Başlanmıştır.

Sıcak Hava Balonu Canlı Takip Projesi

Ülkemizde bulunan sıcak hava balonları, hava aracı takip sistemine benzer, GPS/ GNSS tabanlı bir sistem ile canlı izlenebilecektir.

Bu sayede yatayda ve/veya dikeyde yapılan notam ihlallerinin anlık olarak tespit edilebilmesi ve olumsuz koşullarda anlık haberleşmeye imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

Sertifikasyon Faaliyetleri

HÜRKUŞ Eğitim Uçağı İçin Tip Sertifikası

Türkiye'de üretilen ve uluslararası alanda sertifikalandırılan ilk Türk sivil uçak tasarımı ve imalatıdır.

Bu sertifika ile, ülkemiz "imalatçı ülke" konumuna yükselmiş ve Bakanlığımız Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün uygunluk ve verimlilik imkanına ulaştığının bir göstergesi olmuştur.

T-625 Özgün Helikopter Projesi

Tasarımı ve üretimi TUSAŞ bünyesinde, sertifikasyon süreci Bakanlığımız Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü kontrolünde devam etmektedir.

Yapılan denetlemelerin sonuçlanmasıyla 6 Eylül 2018 tarihinde ilk prototip helikopter için "Özel Uçuş İzni" verilmiş ve uçuş gerçekleştirilmiştir.

İlk gerçek uçuşun Mart 2019'da gerçekleşmesi planlanmaktadır.

Devam Eden Hava Aracı Sertifikasyon Faaliyetleri

- İTÜ&TAI Çok Hafif Hava Aracı Tasarım Projesi
- ASELSAN Aviyonik Cihaz Sertifikasyonu
- Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Hafif Hava Aracı Sertifikasyonu,
- TSI (Koltuk Üretimi),
- TCI (Kabin İçi Malzemeler Üretimi)

Havaalanı Sertifikasyon Faaliyetleri

- SHY-14-A Yönetmeliği revizyonu kapsamında 56 havalimanına sertifika verilmiştir.

İstanbul Havalimanı Sertifikasyonu Kapsamında Gerçekleştirilen Faaliyetler

- Yöneticilerin onay işlemleri tamamlanmıştır.
- İGA tarafından sertifika başvurusu 4 Temmuz 2018'de yapılmıştır.
- Sertifika İnceleme Komisyonu çalışmalarına hazırlık amacıyla dokümantasyon incelemeleri başlamış ve devam etmektedir.
- Tamamlanan PAT sahalarında denetimlere başlanmıştır.
- Fotogrametrik yöntemle standartlara uyum çerçevesinde yapılacak analiz çalışmalarına hizmet alımı yoluyla başlanmıştır.
- 24 Ekim 2018 tarihine kadar sertifika işlemlerinin tamamlanması ve 29 Ekim 2018 tarihinde açılışın gerçekleşmesi planlanmaktadır.

HAVAYOLU SEKTÖRÜ ALTYAPI VE ÜSTYAPI YATIRIMLARI

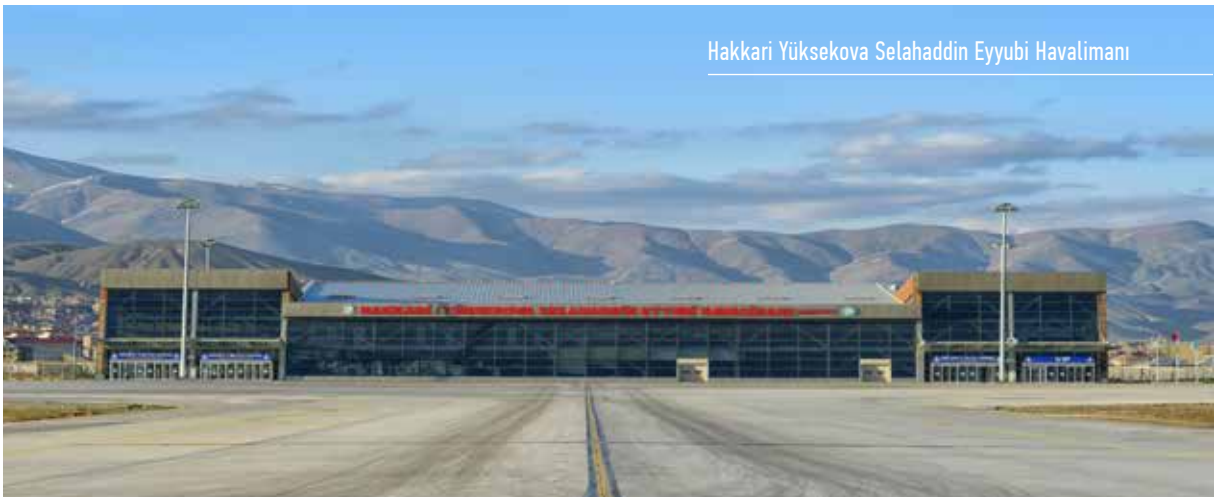
Havalimanları

2003-2018 Yılları Arasında Yapılan Havalimanları

Havacılık sektöründe 2003 yılı öncesi, sektördeki talep yetersizliği nedeniyle Bakanlar Kurulu Kararlarıyla mevcut havalimanları hizmete kapatılmışken, Bakanlığımızca gerçekleştirilen mevzuat düzenlemeleri neticesinde 2003 yılında başlatılmış olan "Bölgesel Havayolu Taşımacılığı" uygulamaları ile uçak trafiğine kapalı bulunan havalimanları açılmış, uçak seferi bulunmayan hava limanlarına uçuşlar başlamış, bunun yanı sıra da öz kaynaklarımız ile sektöre yeni havalimanları kazandırılmıştır.

Bu havalimanları;

- Uşak Havalimanı (Hava trafiğine yeniden açıldı) (2006)
- Balıkesir-Merkez Havalimanı (Hava trafiğine yeniden açıldı) (2007)
- Zonguldak Çaycuma Havalimanı (Hava trafiğine yeniden açıldı) (2007)
- Sinop Havalimanı (Hava trafiğine yeniden açıldı) (2008)
- Hatay Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2007)
- Şanlıurfa-GAP Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2008)
- Amasya-Merzifon Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2008)
- Gazipaşa-Alanya Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2009)
- Çanakkale Gökçeada Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2009)
- Kocaeli Cengiz Topel Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2011)
- Sivas Nuri Demirağ Havalimanı (Hava trafiğine yeniden açıldı) (2003)
- Tokat Havalimanı (Hava trafiğine yeniden açıldı) (2006)

Hakkari Yüksekova Selahaddin Eyyubi Havalimanı

- Aydın-Çıldır Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2012)
- Iğdır Şehit Bülent Aydın Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2012)
- Zafer Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2012)
- Bingöl Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2013)
- Şırnak-Şerafettin Elçi Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2013)
- Kastamonu Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2013)
- Hakkâri Yüksekova Selahaddin Eyyubi Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2015)
- Ordu-Giresun Havalimanı (Sektöre yeni kazandırılan) (2015)

Ordu-Giresun Havalimanı

2018 Yılında Yapımı Devam Eden Havalimanları

Çukurova Havalimanı

26.02.2016 Tarih ve 2016/3 sayılı YPK Kararı ile Bakanlığımız DHMİ Genel Müdürlüğü Yatırım Programına dahil edilmiştir.

İki kısımda yapılacak havalimanı projesinde; "Çukurova Havalimanı Altyapı Tesisleri Yapımı" işine 09.01.2017 tarihi itibarıyla başlanılmış, "Çukurova Havalimanı Üst Yapı Tesisleri Yapımı" işine ise 07.05.2018 tarihi itibarıyla başlanılmıştır.

İş kapsamında;

- 3500m.x60m. Pist, 3500m.x45m. Paralel Taksi Yolu (Emergency Pist), 4 adet 30 m boyutlarında yüksek sürat taksiyolu, 4 adet 30 m boyutlarında bağlantı taksiyolu, 24 m bağlantı taksiyolu,
- Apron, Özel Uçaklar Bölgesi Apronu, Kargo Terminal Apronu,
- 229.923 m²'lik 10.000.000 yolcu/yıl

kapasiteli İç ve Dış Hatlar Terminal Binası,

- Kargo Terminali, Havalimanı Oteli, İdari Ofis,
- Yer Hizmet Araçları Park Yeri, Otopark ve Bağlantı Yolları, VIP-CIP Binası,
- Teknik Blok ve Kule, Kaza Yangın İstasyonu Binası, Garaj Binası ve Sundurma,
- Havalimanı Giriş Kontrol Noktası Binası, Apron Bariyer Binası, Isı ve Güç Merkezi,
- Çöp Toplama ve Arıtma Merkezi, Trafo Merkezi,
- Çevre Tel Örgüleri, Çevre Güvenlik Yolu ile Sistem ve Tesisleri yapımı planlanmaktadır.

Rize-Artvin Havalimanı İnşaatı İşi

Deniz üzerine inşa edilen ülkemizde ilk, dünyada sayılı havalimanlarından olan Ordu - Giresun Havalimanı örnek alınarak tamamı deniz dolgusu üzerinde olacak şekilde Rize - Artvin ve yöresinin hava ulaşım ihtiyacının karşılanması amacıyla havalimanının yapımına Bakanlığımız Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından 14.02.2017 tarihinde başlanılmıştır..

Çukurova Havalimanı

Rize-Artvin Havalimanı

Altyapı Tesisleri İnşaatı

- Pist: 3000 x 45 m.
- Apron: 240 x 120 m.
- Taksiyolu: 265 x 24 m.
- Koruyucu Mendirek
- Çevre yolu ve tel örgüsü imatlatları ile diğer altyapı tesislerinin yapılması planlanmaktadır.
- Konumu: Rize'ye 34 km ve Hopa'ya 54 km uzaklıkta, Yeşilköy ve Pazar arasında yer almaktadır.
- Toplam Koruyucu Mendirek: 7520m
- Dolgu alanı (Mendirek dahil): 2.400.000 m²
- Toplam Deniz Dolgusu: Yaklaşık 85 milyon ton

Üstyapı Tesisleri İnşaatı

Söz konusu havalimanında;

Yılda 3.000.000 yolcuya hitap edecek en az 30.000 m² Terminal Binası (İç/Dış Hatlar)

Teknik Blok, Kule, Hizmet Binaları ve Diğer Üniteleri ile bağlantı yolları ve otoparklar yapılması planlanmaktadır.

İç/Dış Hatlara açık olacak şekilde planlanan Terminal Binası ve diğer üstyapı tesisleri ile ilgili olarak Uygulama Projelerinin hazırlanmasına yönelik çalışmalara Bakanlığımız Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından başlanmıştır.

Yozgat Havalimanı Altyapı Tesisleri İnşaatı İşi

Bakanlığımız Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Yatırım Programında bulunan işin ihalesi tamamlanmış olup yapımına devam edilmektedir. Üstyapı işleri uygulama projeleri teminine yönelik çalışmalara da başlanılmıştır.

Söz konusu havalimanında;

- Pist: 2600 x 45 m.
- Apron: 300 x 120 m.
- Taksiyolu: 265 x 24 m.
- Çevre yolu ve tel örgü imatlatları yapılacaktır.
- 2 milyon yolcu/yıl kapasiteli terminal binası ile teknik blok, kule ve diğer ünitelerle birlikte toplam yaklaşık 30.000 m² kapalı alana sahip üstyapı tesislerinin projelendirilmesine başlanılmıştır.

Karaman Havalimanı İnşaatı İşi

Bakanlığımız Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından; altyapı işlerinin yapım ihalesi çalışmalarına başlanılmıştır.

Üstyapı işleri uygulama projeleri teminine yönelik çalışmalar da devam etmektedir.

Altyapı Tesisleri Kapsamında;

- Pist: 3400 x 45 m.
- Apron: 300 x 120 m.
- Taksiyolu: 392,5 x 24 m.
- Çevre yolu ve tel örgüsü imatlatları ile diğer altyapı tesislerinin yapılması planlanmaktadır.

Üstyapı Tesisleri Kapsamında;

- 2 milyon yolcu/yıl kapasiteli terminal binası ile teknik blok, kule ve diğer ünitelerle birlikte toplam yaklaşık 30.000 m2 kapalı alana sahip üstyapı tesislerinin projelendirilmesine başlanılmıştır.

Bayburt - Gümüşhane Havalimanı

Bakanlığımız Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü yatırım programında yer alan işin altyapı tesislerine ait yapım faaliyetlerine başlanılmıştır. İş kapsamında;

- Pist: 3000x45
- Apron: 300x120
- Taksiyolu: 265x24

yer almaktadır.

Üstyapı işleri uygulama projeleri teminine yönelik çalışmalara da başlanılmıştır.

2 milyon yolcu/yıl kapasiteli terminal binası ile teknik blok, kule ve diğer ünitelerle birlikte toplam yaklaşık 30.000 m2 kapalı alana sahip üstyapı tesislerinin projelendirilmesi devam etmektedir.

Tokat Yeni Havalimanı (DOKAP)

Tokat ve yöresinin hava ulaşım ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak yeni bir havalimanı yapılması planlanmaktadır.

İki kısımda ihalesi gerçekleştirilen yeni havalimanı projesinde; "Tokat Yeni Havalimanı PAT Sahaları Yapımı" işinin 18.07.2018 tarihi itibarıyla, "Tokat Yeni Havalimanı Üstyapı Tesislerinin Yapımı" işinin ise 31.07.2018 tarihi itibarıyla yer teslimi yapılarak işe başlanılmıştır.

Söz konusu havalimanında;

Üstyapı tesisleri;

- Yılda 2.000.000 yolcuya hitap edecek 16.119 m² Terminal Binası (İç/Dış Hatlar)
- Kule ve Teknik Blok
- İtfaiye Binası
- Garaj Binası
- Isı ve Güç Merkezi Binası
- Su deposu ve arıtma tesisleri
- A Kapısı
- Nizamiye Binası
- Akaryakıt İkmal Tesisi
- Verici İstasyonu ve anten kulesi yapımı planlanmaktadır.

Altyapı Tesisleri;

- Pist: 2700m x 45m
- Apron: 240m x 120m
- Taksiyolu: 260m x 24m
- Çevre güvenlik yolu, tel örgüsü ve aydınlatması işlerinin yapılması planlanmaktadır.

Etüt Proje Aşamasında Olan Havalimanı Projeleri

Batı Antalya Havalimanı Altyapı Tesisleri İnşaatı İşi

Batı Antalya'nın yurtiçi ve yurtdışı turizm potansiyeli açısından önemli merkezlerinden olan Kaş, Kalkan, Demre, Finike ve Kumluca ilçelerinin aynı zamanda narenciye ve seracılık faaliyetleri yönünden de yurtiçi ve yurtdışı talebinin karşılanmasında büyük orana sahip olduğu bilinmektedir.

Bölgenin Antalya Havalimanına yaklaşık 170 km. Dalaman Havalimanına yaklaşık 200 km. mesafede oluşu; gerek bölgedeki turizm tesislerine ulaşımı gerekse de narenciye ve seracılık faaliyetlerinden elde edilen ürünün iç-dış piyasaya ulaştırılmasında zaman ve konfor açısından olumsuz yönde etkilenmektedir.

Bu sebeple bölgede yapılacak yeni bir havalimanı ile bu tür sorunların büyük ölçüde bertaraf edilebileceği, ulaşımın daha kısa zamanda ve konforlu olması ile birlikte bölgeye gelen konaklamacı sayısındaki artışa neden olarak turizmin büyümesine katkı sağlayacaktır.

Ayrıca bölgede elde edilen ürünün iç ve dış pazara kısa zamanda ve taze olarak ulaşımı da sağlanacak olup ülkemiz ekonomisine büyük katkı getirecektir.

Yer seçimi çalışmaları neticesinde farklı alternatif alanlar içerisinde en uygun alanın; Kaş'a 8 km, Demre'ye 38 km, Antalya Havalimanına 194 km, Dalaman Havalimanına 153 km mesafede yer alan Kaş-Çukurbağ-Ağullu mevki olduğu tespit edilmiştir.

Kültür Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun görüşleri ve detaylı teknik değerlendirmeler neticesinde havalimanının yapılabileceği alan netleştirilecektir.

TERMİNALLER

2003-2018 YILLARI ARASINDA YAPILAN/GENİŞLETİLEN TERMİNALLER

- Bursa-Yenişehir Havalimanı (2003)
- Erzurum Havalimanı (2005)
- Gaziantep Havalimanı Terminal Binası (2005)
- Malatya Havalimanı Terminal Binasının Büyütülmesi (2005)
- Kayseri Havalimanı Dış Hatlar Terminali (2007)
- Çanakkale Havalimanı (2007)
- Denizli-Çardak Havalimanı (2007)
- Trabzon Havalimanı İç Hatlar Terminali (2008)
- Batman Havalimanı Terminal Binası (2010)
- Kayseri Havalimanı İç Hatlar Terminal Binası (2010)
- Malatya Havalimanı Terminali Aks İlavesi (2010)
- Sivas Nuri Demirağ Havalimanı Yeni İç Hatlar ve Dış Hatlar Terminal Binası (2010)
- Erzincan Havalimanı Terminal Binası (2011)
- Hatay Havalimanı Terminal Binası (2011)
- Van Ferit Melen Havalimanı Terminal Binası Aks İlavesi (2011)
- Adana Havalimanı Çelik Konstrüksiyon Gelen Yolcu Salonu (2012)

- Elazığ Havalimanı Terminal Binası (2012)
- Iğdır Şehit Bülent Aydın Havalimanı Terminal Binası (2012)
- Bingöl Havalimanı Terminal Binası (2013)
- Şırnak Şerafettin Elçi Havalimanı Terminal Binası (2013)
- Adıyaman Havalimanı Terminal Binası (2013)
- Kars Harakani Havalimanı Terminal Binası (2013)
- Konya Havalimanı Terminal Binası (2014)
- Mardin Havalimanı Terminal Binası (2014)
- Balıkesir-Koca Seyit Havalimanı Terminal Binası (2014)
- Ağrı Ahmed-i Hani Havalimanı Terminal Binası (2015)
- Diyarbakır Havalimanı Terminal Binası (2015)
- Hakkari Yüksekova Selahaddin Eyyubi Havalimanı Terminal Binası (2015)
- Ordu Giresun Havalimanı Terminal Binası (2015)
- Van Ferit Melen Havalimanı Terminali Aks İlavesi ile Teknik Blok ve Kule Yapımı (2017)
- Çanakkale Havalimanı Terminal Binası (2017)
- Sinop Havalimanı Terminal Binası (2017)

2018 YILINDA YAPIMI DEVAM EDEN TERMİNALLER

Muş Sultan Alparslan Havalimanı Terminal Binası Mütemmim Tesisleri ile Apron Yapılması

İşin kapsamında 11.410 m² büyüklüğünde 2.000.000 yolcu/yıl kapasiteli yeni bir terminal binası yapımının yanı sıra; apron ve taksiyolu kaplamalarının yenilenmesi, ısı-güç merkezi, otopark ve dahili yollar yapımı bulunmaktadır. Projenin 2018 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Kahramanmaraş Havalimanı Terminal Binası ve Müteammim Tesisler

İş kapsamında; Kahramanmaraş Havalimanına 22.330 m² büyüklüğünde 2.000.0000 yolcu/yıl kapasiteli yeni bir terminal binası, teknik blok ve kule, apron, bağlantı taksiyolu, ısı güç merkezi, açık otopark ve bağlantı yolları ile giriş nizamiye binası yapımı işleri bulunmaktadır. Projenin 2018 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Balıkesir Merkez Havalimanı Terminal Binası Ve Müteemmimleri Yapımı

İşin kapsamında 6.500 m² büyüklüğünde 1.000.000 yolcu/yıl kapasiteli yeni bir terminal binası yapımı ile 4 uçak park kapasiteli apron, bağlantı taksiyolu, iç bağlantı yolları, apron bariyer binası, genel maksatlı garaj binası, itfaiye binası, ısı-güç merkezi, otopark ve giriş nizamiye binası yapımı planlanmaktadır. Projenin 2019 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

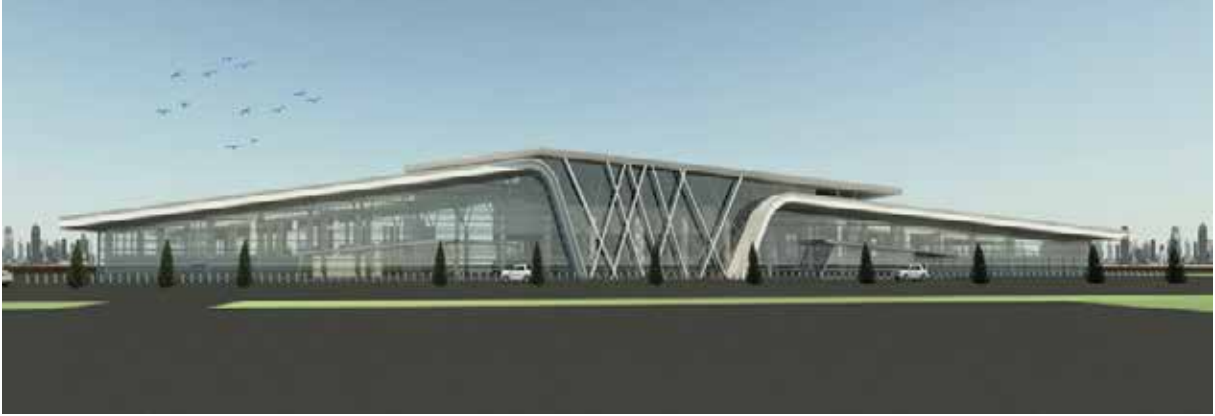

Gaziantep Havalimanı Terminal Binası ile Apron Yapımı

İşin kapsamında 67.085 m² büyüklüğünde yıllık 5.000.000 yolcu kapasiteli, 6 adet yolcu köprü-lü yeni iç hatlar terminal binası yapımı, mevcut terminalin dış hatlar olarak düzenlenmesi ile 6 uçak park yerine sahip ilave apron ve otopark yapımı işleri bulunmaktadır. Projenin 2020 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

ETÜD-PROJE AŞAMASINDA OLAN TERMİNALLER

Kapadokya Havalimanı Terminal Binası Yapımı ve Mütemmimleri

İş kapsamında; Kapadokya Havalimanına 10.000 m²'lik yeni bir terminal binası ve apron A kapısı yapımı planlanmaktadır.

Rize - Artvin Havalimanı Terminal Binası Yapımı

Yılda 3.000.000 yolcuya hitap edecek yaklaşık 30.000 m² Terminal Binası (İç/Dış Hatlar) Teknik Blok, Kule, Hizmet Binaları ve Diğer Üniteleri ile bağlantı yolları ve otoparklar yapılması planlanmaktadır.

Yozgat Havalimanı Terminal Binası Yapımı

2 milyon yolcu/yıl kapasiteli terminal binası ile teknik blok, kule ve diğer ünitelerle birlikte toplam yaklaşık 30.000 m² kapalı alana sahip üstyapı tesislerinin yapılması planlanmaktadır.

Bayburt Gümüşhane Havalimanı Terminal Binası Yapımı

2 milyon yolcu/yıl kapasiteli terminal binası ile teknik blok, kule ve diğer ünitelerle birlikte toplam yaklaşık 30.000 m² kapalı alana sahip üstyapı tesislerinin yapımı planlanmaktadır.

Samsun Çarşamba Havalimanı Terminal Binası ve Müteammimleri

İş kapsamında; yaklaşık 23.500 m² yeni iç hatlar terminal binası, otopark ve güç merkezi yapımı ile mevcut terminal binasının dış hatlar olarak düzenlenmesi işleri planlanmaktadır.

Kayseri Havalimanı Yeni Terminal Binası ve Apron Yapımı

2019 yılı Yatırım Programı teklifinde yer alan proje kapsamında; yaklaşık 30.000 m² yeni terminal binası, otopark, bağlantı yolları, apron, taksiyolu, itfaiye, ısı ve güç merkezi, apron bariyer ve giriş nizamiye binası yapımı ile mevcut terminal binalarının tadilatı işleri planlanmaktadır.

Amasya Merzifon Havalimanı Yeni Terminal Binası ve Apron Yapımı

2019 yılı Yatırım Programı teklifinde yer alan proje kapsamında; yaklaşık 15.000 m² yeni terminal binası, apron bariyer binası, otopark ve ilave apron yapımı planlanmaktadır.

Karaman Havalimanı Terminal Binası Yapımı

2 milyon yolcu/yıl kapasiteli terminal binası ile teknik blok, kule ve diğer ünitelerle birlikte toplam yaklaşık 30.000 m² kapalı alana sahip üstyapı tesislerinin yapımı planlanmaktadır.

PAT SAHALARI

2003-2018 Yılları Arasında Yapılan Havalimanı Pat Sahaları Yatırımları

- Adana Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2003)
- Dalaman Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2003)
- Gaziantep Havalimanı Alt yapı İnşaatı (2003)
- Atatürk Havalimanı Yeni Apron Yapılması ve PAT Sahalarının Onarımı (2003)
- Adnan Menderes Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2004)
- Van Ferit Melen Havalimanı PAT Sahası Büyük Onarımı ve Müteferrik İşler İnşaatı (2004)
- Trabzon Havalimanı Apron Tevsii ve Müteferrik İşler İnşaatı (2004)
- Atatürk Havalimanı 18/36 Paralel Pisti ile Apron Bağlantı Yolları Yapımı (2004)
- Atatürk Havalimanı 18/36 Paralel Pist ve Apron İkmali, Çevre Yolu Yapımı ve Pat Sahaları Aydınlatma Altyapısı İnşaatı (2004)
- Atatürk Havalimanı 18/36 Pist ve 06/24 Pisti 06 Tarafı Yaklaşma Işıklarının ICAO Standartlarına Getirilmesi İş (2004)
- Antalya Havalimanı II. Pist İnşaatı ve İlave Apron Yapımı (2005)
- Gökçeada Havalimanı Alt Yapı İnşaatı (2005)
- Esenboğa Havalimanı 03L-R / 21L-R Pist Başı Yaklaşma Işıklarının ICAO Standartlarına Getirilmesi İş (2006)
- Trabzon Havalimanı 11/29 Yaklaşma Işıklarının ICAO Standartlarına Getirilmesi ve Regülatör Binası Yapımı (2006)
- Tokat Havalimanı 22/04 Pistinin Rehabilitasyonu İnşaatı (2006)
- Gaziantep Havalimanı Pistinin Standartlara Uygun Hale Getirilmesi İş (2006)
- Sivas Nuri Demirağ Havalimanı Pist Genişletilmesi ve Müteferrik İşler İnşaatı (2006)
- Adnan Menderes Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2007)
- Antalya Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2007)
- Atatürk Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2007)
- Kahramanmaraş Havalimanı Pist Yaklaşma Işıklarının ICAO Standartlarına Getirilmesi (2007)
- Kars Harakani Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2007)
- Van Ferit Melen Havalimanı PAT Sahaları Onarımı, Apron Genişletilmesi, Pist Sonu Cebi Yapılması (2007)

- Mardin Havalimanı Apron Büyütülmesi ve PAT Sahaları Onarımı (2008)
- Hatay Havalimanı Alt Yapı İkmal İnşaatı (2008)
- Malatya Havalimanı Apron Büyütülmesi ve PAT Sahaları Onarımı İnşaatı (2008)
- Antalya Havalimanı Askeri Pist Onarımı ve İlave Taksiyolları Yapımı (2008)
- Antalya Havalimanı 18/36 Pisti Paralel Taksiyolu Banket Genişletilmesi ve PAT Sahaları Onarımı (2008)
- Çanakkale Havalimanı Apron Büyütülmesi İşİ (2008)
- Malatya Havalimanı Paralel Taksiyolunun Piste Dönüştürülmesi (2009)
- Elazığ Havalimanı Yeni Pist Yapımı ve Müteferrik İşler İnşaatı (2009)
- Samsun Çarşamba Havalimanı İlave Apron Büyütülmesi ve PAT Sahaları Onarımı İkmal İnşaatı (2009)
- Uşak Havalimanı PAT Sahaları Onarımı, Pist ve Apron Genişletilmesi, Pist Aydınlatılması (2010)
- Adana Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2010)
- Esenboğa Havalimanı Pistinin CAT III Standartlarına Getirilmesi İşİ (2010)
- Kahramanmaraş Havalimanı PAT Sahalarının Genişletilmesi İşİ (2010)
- Erzurum Havalimanı Pistinin CAT II Standartlarına Getirilmesi ve PAT Sahaları Onarımı, Tadili ve Apron Yapılması (2010)
- Siirt Havalimanı PAT Sahaları Onarımı ve Pist Onarımı (2010)
- Antalya Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2010)
- Balıkesir Koca Seyit Havalimanı PAT Sahaları, Alt Yapı Tesisleri İnşaatı (2010)
- Iğdır Havalimanı Altyapı İkmal ve Müteferrik İşler İnşaatı (2011)
- Atatürk Havalimanı 05/23 Pist Onarımı ve Uzatılması İşİ (2011)
- Antalya Havalimanı Paralel Taksiyolu Yapımı ve Bağlantı Taksiyolu Yapımı (2011)
- Erzincan Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2011)
- Konya Havalimanı Apron Yapımı (2011)
- Ağrı Ahmed-i Hani Havalimanı Pist Genişletmesi (2011)
- Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı PAT Sahalarının Geliştirilmesi (2011)
- Trabzon Havalimanı Apron Büyütülmesi (2012)
- Mardin Havalimanı Pist Genişletmesi ve PAT Sahaları Onarımı (2012)
- Adıyaman Havalimanı Pist Genişletilmesi ile Apron ve Taksiyolu Yapımı (2012)
- Kastamonu Havalimanı PAT Sahaları Onarım ve Tevsii (2012)
- Bingöl Havalimanı Altyapı İkmal ve Müteferrik İşler (2012)
- Gaziantep Havalimanı Apron Genişletilmesi (2013)
- Tekirdağ-Çorlu Havalimanı PAT Sahalarının Genişletilmesi, Onarımı Ve 05 Pist Başı Aydınlatma Sisteminin CAT II Standartlarına Dönüştürülmesi (2013)

- Hatay Havalimanı Apron Genişletilmesi ile Şerit Sahaların Standart Hale Getirilmesi (2013)
- Milas-Bodrum Havalimanı Taksiyolunun Pist Dönüştürülmesi ile Hızlı Taksiyolu Yapımı İşi (2013)
- Gaziantep Havalimanı Apron Genişletilmesi (2013)
- Diyarbakır Havalimanı Apron ve Taksiyolu Yapımı (2013)
- Esenboğa Havalimanı Hızlı Taksiyolları ve Apron Yapımı (2013)
- Gaziantep Havalimanı Pist Rehabilitasyonu (2014)
- Çanakkale Havalimanı Pist Uzatılması, Genişletilmesi ve PAT Sahaları Onarımı (2014)
- Sinop Havalimanı Pist Onarımı ve Tevsii ile Yeni Apron ve Taksiyolu Yapımı (2014)
- Amasya Merzifon Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2015)
- Hakkari Yüksekova Selahaddin Eyyubi Havalimanı Altyapı ve Müteferrik İşler İnşaatı (2015)
- Ordu-Giresun Havalimanı Altyapı ve Müteferrik İşler İnşaatı (2015)
- Malatya Havalimanı PAT Sahaları Onarımı ve Çevre Tel Örgüsü Yapılması (2016)
- Konya Havalimanı II. Apron Bağlantı Taksiyolu, Apron Bariyer Binası ve Acil Çıkış Yolları Yapılması (2016)
- Atatürk Havalimanı PAT Sahaları Onarımı ve Tevsii (2016)
- Gaziantep Havalimanı Pist Rehabilitasyonu İkmal İnşaatı (2016)
- Balıkesir Koca Seyit Havalimanı Drenaj Kanallarının Rehabilitasyonu ile RESA ve Şerit Sahalarının Tanzimi (2016)
- Van Ferit Melen Havalimanı 03 Pist Başı Bataklik Bataklik Alanın Doldurulması ve Şerit Sahaların Düzenlenmesi (2016)
- Kocaeli Cengiz Topel Havalimanı Bağlantı Taksiyolu Yapımı ile İlave Apron Yapılması (2016)
- Sinop Havalimanı Apron, Taksiyolu ve Diğer Altyapı İşleri (2017)
- Şırnak Şerafettin Elçi Havalimanı Altyapı ve Müteferrik İşler İnşaatı (2013)
- Trabzon Havalimanı Şerit Sahaları, Dönüş Cebi İşleri (DOKAP) (2017)
- Kahramanmaraş Havalimanı Drenaj Kanalları ile Yol Yapımı (2017)
- Samsun Çarşamba Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (DOKAP) (2017)
- Kapadokya Havalimanı PAT Sahaları Onarımı (2017)

2018 Yılında Devam Eden Havalimanları Pat Sahası Yatırımları

Esenboğa Havalimanı PAT Sahaları
Yapımı, Onarımı ve Tevsii ▼

Kars Harakani Havalimanı
PAT Sahaları Yapımı (DAP) ▼

Kastamonu Havalimanı
Çevre Drenajının ve Şevlerinin
Rehabilitasyonu ▼

Adnan Menderes Havalimanı
Apron ve Taksiyolları Yapımı ▼

Antalya Havalimanı
PAT Sahaları Onarımı ▼

Adıyaman Havalimanı Glide Path ▼
Altyapısı, Çevre Güvenlik Yolu (GAP)

Van Ferit Melen Havalimanı PAT
Sahaları Onarımı (DAP) ▼

Milas Bodrum Havalimanı
PAT Sahaları Onarımı ▼

Sabiha Gökçen Havalimanı II. Pist Ve Müteemmimleri ▼

(Savunma Sanayi Müsteşarlığı ile yapılan protokol kapsamında proje ve ihale hazırlıkları, ihalesi ve teknik kontrolü ve hizmetleri Bakanlığımız DHMİ Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir.)

Antalya Havalimanı Yağmur Suyu ▼ Drenaj Sisteminin Rehabilitasyonu

Siirt Havalimanı Muhtelif Altyapı İşleri (GAP) ▼

Bayburt - Gümüşhane Havalimanı
Altyapı ve Müteferrik İşler İnşaatı ▼

Elazığ Havalimanı Yedek Pist ve
İlave Apron Yapımı ve Müteferrik
İşler İnşaatı ▼

Rize-Artvin Havalimanı
Altyapı İnşaatı ▼

Yozgat Havalimanı Altyapı ve
Müteferrik İşler İnşaatı ▼

HAVAYOLU SEKTÖRÜNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN KAMU ÖZEL İŞBİRLİĞİ PROJELERİ

Havacılık sektöründeki yatırımlarla ilgili olarak; Bakanlığımızın büyük başarıları arasında, kamu-özel sektör işbirliği olarak adlandırılan projeler de yer almaktadır.

Uluslararası rekabetin artmasının bir diğer sonucu olarak da içinde bulunduğumuz yüzyıl, bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin büyük bir hızla birbirini izlediği ve küreselleşme sürecinin başladığı bir dönem olmuştur.

Bu süreç, öncelikle devletlerin ekonomideki rollerini küçültme ve özel sektörün dinamizminden giderek daha fazla yararlanma anlayışını gündeme taşımış, hemen sonrasında yatırımların finansmanında alternatif kaynak arayışları başlamıştır.

Bu arayış öncelikle "özelleştirme" politikalarını tetiklerken, özelleştirme uygulamalarının yanı sıra da "kamu-özel sektör işbirliği" projeleri olarak adlandırdığımız yeni finansman modelleri

ülke yatırımlarında popüler olmuştur.

Dünyada yaşanan bu gelişmelerin ülkemize yansımaları ise, son 16 yıllık dönemde giderek yoğunlaşmış ve özellikle de "Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projeleri"nden Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli, 1990'lı yıllardan itibaren ülkemizde oldukça yaygın olarak kullanılan bir finansman modeli haline gelmiştir.

Kısa bir süre içerisinde yasal mevzuatı da teşkil edilen bu model, ülkemizde en büyük başarıyı havalimanları uygulamasında yakalamıştır.

Türkiye'de uygulanan YİD modelinin ana amacı; ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak ihtiyacı duyulan projelerin gerçekleşmesinde, kamu kaynağı kullanılmadan özel sektör imkânları ve finansmanı ile yatırımların çok daha kısa sürede gerçekleştirilmesidir.

2003-2018 YILLARI ARASINDA TAMAMLANAN PROJELER

Antalya Havalimanı I. Dış Hatlar Terminali

Antalya Havalimanı I. Dış Hatlar Terminali 1 Nisan 1998 tarihinde hizmete verilmiş, 13.09.2007 tarihinde işletme süresi sona ermiştir.

Antalya Havalimanı II. Dış Hatlar Terminali

YİD modeli ile ihalesi 4 Kasım 2003 tarihinde gerçekleştirilen Antalya Havalimanı II. dış hatlar terminal binası ve artan uçak trafiği-

ne gerekli hizmetlerin verilmesini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen II. pist 7 Nisan 2005 tarihinde hizmete açılmıştır. Antalya Havalimanı II. dış hatlar terminal binasının işletme süresi 22.09.2009 tarihinde sona ermiştir.

Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali

Atatürk Havalimanına YİD modeli ile 2000 yılında kazandırılan Yeni Dış Hatlar Terminalinin işletme süresi 02.07.2005 tarihinde sona ermiştir.

Esenboğa Havalimanı İç Hatlar ve Dış Hatlar Terminali

Esenboğa Havalimanı'nda, 24 ay gibi kısa bir sürede tamamlanan yeni İç ve Dış hatlar terminali 16 Ekim 2006 tarihinde hizmete verilmiş olup YİD sözleşmesi 24 Mayıs 2023 tarihinde sona erecektir.

Dalaman Havalimanı Dış Hatlar Terminali

YİD modeli ile ihale edilen yeni dış hatlar terminal binası 1 Temmuz 2006 tarihinde hizmete verilmiş olup YİD sözleşmesi 28 Nisan 2015 tarihinde sona ermiştir.

Adnan Menderes Havalimanı Dış Hatlar Terminali

YİD modeli ile ihale edilen Adnan Menderes Havalimanı dış hatlar terminalinin açılışı 9 Eylül 2006 tarihinde yapılarak 13.09.2006 tarihinde işletme süresi başlamış olup 10.01.2015 tarihinde sona ermiştir.

Milas-Bodrum Havalimanı Dış Hatlar Terminali

Yap-İşlet-Devret Modeli kapsamında Milas-Bodrum Havalimanı Yeni Dış Hatlar Terminal Binası ve Müteemmimleri 16.05.2012 tarihinde hizmete girmiştir. YİD sözleşmesi 22.10.2015 tarihinde sona ermiştir.

Zafer Havalimanı

Yap-İşlet-Devret Modeli kapsamında pist, apron, taksiyolları ve terminali ve müte-mim tesisleriyle Zafer Havalimanı 24.11.2012 tarihinde hizmete verilmiştir. YİD sözleşmesi 2044 yılında sona erecektir.

2018 YILINDA DEVAM EDEN PROJELER

İstanbul Havalimanı

Dünyanın en büyük havalimanı projesi

İstanbul Havalimanı Projesi; İstanbul'un Avrupa yakasında Yeniköy ve Akpınar yerleşimleri arasında Karadeniz sahil şeridinde yer alan yaklaşık 76,5 milyon m² büyüklüğündeki alana yapılmaktadır.

Söz konusu projenin Yap-İşlet-Devret modeli ile 03.05.2013 tarihinde ihalesi gerçekleştirilmiş olup 19.11.2013 tarihinde Uygulama Sözleşmesi imzalanmıştır. Projenin gerçekleştirileceği alanın yer teslimi 01.05.2015 tarihinde yapılmış ve 1. Etap yatırım dönemi başlamış-

tır. I. Etap iki fazdan oluşmakta olup 1. Fazı 42 ayda, 2. Fazı ise 16 ayda olmak üzere toplamda en geç 58 ay içerisinde tamamlanacaktır. Belirlenen takvime göre İstanbul Havalimanı'nın ilk etabı 29 Ekim 2018 tarihinde hizmete girecektir.

İlk etap yatırımların başlaması ile birlikte, inşaat dönemi süresince yılda ortalama 80.000 kişiye ek istihdam imkânı oluşturulacaktır. Havalimanının hizmete girmesi ile birlikte ise yıllık ortalama 120.000 kişiye iş imkânı doğacaktır.

İstanbul Havalimanı Projesi toplam 4 etapta gerçekleştirilecek olup, tüm etaplar tamamlandığında;

- Toplam 1,9 milyon m² kapalı alanlı yıllık yolcu kapasitesi 200 milyona kadar çıkabilen, yolcu köprüsü ve aralarındaki ulaşım raylı sistem bağlantısı ile sağlanacak olan terminal binaları,
- 6 adet pist,
- Paralel taksiyolları,
- Yaklaşık 6,5 milyon m² büyüklüğünde apron,
- VIP, kargo ve genel havacılık terminalleri,
- Devlet konukevi,
- Yeterli kapasiteye sahip açık ve kapalı otoparklar,
- Teknik blok ve kuleler,
- İtfaiye, garaj binaları, kuvvet santralleri, arıtma ve çöp toplama tesisleri gibi tüm havalimanı destek binaları,
- Hastane, otel, ibadethaneler, müze, konferans ve sergi salonları vb.

gibi modern bir havalimanında olması gereken tüm tesisleri içerecek, havacılık sektörünün tüm konforuna sahip, dünyanın en büyük havalimanı İstanbul'da hizmete girmiş olacaktır.

Havalimanı projesi; kendi enerjisini üreten, çevreci, doğa dostu, engelsiz ve yeşil havalimanı olarak gerçekleştirilmektedir.

Çeşme Alaçatı Ekrem Pakdemirli Havalimanı

Çeşme Alaçatı Ekrem Pakdemirli Havalimanı Ülkemizin önemli turizm merkezlerinden olan Çeşme ve Alaçatı'da, Genel Havacılık hizmetleri ihtiyacını karşılamak amacıyla butik bir havalimanı olarak planlanmıştır.

Çeşme Alaçatı Ekrem Pakdemirli Havalimanının Yap-İşlet-Devret modeli kapsamında 20.04.2018 tarihinde ihalesi gerçekleştirilmiş olup 06.06.2018 tarihinde Uygulama Sözleşmesi imzalanmıştır. 25.06.2018 tarihinde yer teslimi yapılarak 24 aylık yapım dönemi başlamıştır.

2005-2018 Yılları Arası Kiralama Yoluyla İşletme Hakkı Devredilen Terminal Binaları

Yap-İşlet-Devret modeli kapsamında gerçekleştirilen projelerin, işletme sürelerinin bitimini müteakip; işletme hakkının kiralama suretiyle devirleri gerçekleştirilmiştir.

Bu projeler ise;

Atatürk Havalimanı Dış ve İç Hatlar Terminal Binası, Katlı Otopark ile Genel Havacılık Terminali

Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminal Binası, Katlı Otoparkı, İç Hatlar Terminal Binası ve Genel Havacılık Terminali; 5335 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında 03.07.2005 tarihi itibarıyla 15,5 yıl süre ile kiralanmış olup işletme süresi 03.01.2021 tarihinde sona erecektir.

Antalya Havalimanı, I. ve II. Etap Dış Hatlar Terminalleri, CIP Binası, İç Hatlar Terminali ile Bu Terminallere Ait Müteimmimler

Antalya Havalimanı; I. ve II. Etap Dış Hatlar Terminalleri, CIP, İç Hatlar Terminali ile Müteimmimleri için 22.05.2007 tarihinde kira sözleşmesi imzalanarak işletme hakkı devredilmiştir. 14.09.2007 tarihi itibarıyla I. Etap Dış Hatlar Terminali, İç Hatlar Terminali, CIP Binası ve Müteimmim tesisleri, kiracı şirkete devir- teslim edilerek 17 yıl 3 ay 17 gün süre ile kira dönemi başlatılmıştır. II. Etap Dış Hatlar Terminali ile bu Terminallere ait Müteimmimlerinin işletimi ise 23.09.2009 tarihinde başlamış olup işletme süresi 15 yıl 3 ay 8 gündür. Terminallerin işletme süresi 31.12.2024 tarihinde sona erecektir.

Zonguldak-Çaycuma Havalimanı

Zonguldak/Çaycuma Havalimanının işletimiyle ilgili 04.10.2006 tarihinde kira sözleşmesi imzalanmış ve 01.11.2006 tarihinde devir-teslimi yapılmıştır. Zonguldak-Çaycuma Havalimanı 25 yıllığına kiralanmış olup işletim süresi 20.08.2032 tarihinde sona erecektir.

Gazipaşa-Alanya Havalimanı

Gazipaşa-Alanya Havalimanına ilişkin sözleşme 04.01.2008 tarihinde imzalanmış ve 01.02.2008 tarihinde devir-teslim işlemi gerçekleşmiştir. Gazipaşa-Alanya Havalimanı 13.07.2009 tarihinde hizmete verilmiş olup işletim süresi 13.07.2034 tarihinde sona erecektir.

İzmir Adnan Menderes Havalimanı Mevcut Dış Hatlar Terminali, CIP, İç Hatlar Terminali ve Müteimmimler

İzmir Adnan Menderes Havalimanı Mevcut Dış Hatlar Terminali, CIP, İç Hatlar Terminali ve Müteimmimlerine ilişkin imzalanan kira sözleşmesine istinaden tesis 02.01.2012 tarihinde kiracıya teslim edilmiş olup tesisin işletim süresi 31.12.2032 tarihinde sona erecektir. Aynı zamanda, sözleşme kapsamında şirket tarafından yeni bir iç hatlar terminalinin yapımı tamamlanarak 23.03.2014 tarihinde hizmete verilmiştir.

Aydın Çıldır Havalimanı

Aydın Çıldır Havalimanı ihalesi 09.04.2012 tarihinde yapılmış olup, sözleşmesi 26.06.2012 tarihinde imzalanmıştır. 20.07.2012 tarihinde yer teslimi yapılmış olup işletim süresi 20 yıldır.

Milas-Bodrum Havalimanı Mevcut Dış Hatlar Terminali, CIP/Genel Havacılık Terminali ile İç Hatlar Terminali Ve Mütemmimleri

Milas/Bodrum Havalimanı Mevcut Dış Hatlar Terminali, CIP/Genel Havacılık Terminali ile İç Hatlar Terminali ve Mütemmimlerinin işletme hakkının devrine ilişkin İmtiyaz Sözleşmesi 11.07.2014 tarihinde imzalanmış ve 15.07.2014 tarihinde devir-teslim işlemi gerçekleşmiş olup imtiyaz konusu tesislerin işletme süresi 31.12.2035 tarihinde sona erecektir.

Dalaman Havalimanı Mevcut Dış Hatlar Terminali, İç Hatlar Terminali ve Müteimmimlerinin İşletme Hakkının Devri

Dalaman Havalimanı Mevcut Dış Hatlar Terminali, İç Hatlar Terminali ve Müteimmimlerinin İşletme Hakkının Devri ile Yeni İç Hatlar Terminal Binası Yapımına ilişkin İmtiyaz Sözleşmesi 22.07.2014 tarihinde imzalanmış ve 01.08.2014 tarihinde devir-teslim işlemi gerçekleşmiş olup imtiyaz konusu tesislerin işletme süresi 31.12.2040 tarihinde sona erecektir. Proje kapsamında; İmtiyaz Sözleşmesi gereği bila bedel Şirket tarafından üstlenilen Yeni Dış Hatlar Terminalinin yapımı tamamlanarak 04.07.2018 tarihinde hizmete açılmıştır.

Uzay ve Uydu Alanındaki Proje ve Faaliyetler

UYDU TASARIM ÇALIŞMALARI

TÜRKSAT A.Ş. HAKKINDA

Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. (Türksat A.Ş.), Türksat uyduları ve diğer uydular üzerinden her türlü uydu haberleşmesini gerçekleştiren dünyanın önde gelen uydu operatörlerinden biridir. Avrupa, Asya ve Afrika olmak üzere geniş bir coğrafyada uydular üzerinden ses, veri, internet, TV ve radyo yayıncılık hizmetleri sağlayan Türksat, karasal altyapının bulunmadığı bölgelerde müşterilerin ihtiyaçlarına yönelik esnek çözümler sunabilmektedir. Uydu haberleşmesi alanındaki küresel çözümleriyle farklı dilleri ve kültürleri birbiriyle buluşturan Türksat, sahip olduğu kablo altyapısı üzerinden yurt içindeki abonelerine analog ve sayısal TV, genişbant internet, sabit telefon hizmetleri de sağlamaktadır. Türksat A.Ş., ayrıca bilişim hizmetleri kapsamında, e-Devlet Kapısı'nı işletmekte, kamu hizmetlerinin elektronik ortamda verilmesine dönük projeler yürütmektedir.

Ülkemizde TV yayıncılık sektörünün büyümesine, yerli içeriklerin gelişmesine ve ihracatına katkı sağlayan Türksat A.Ş. işlettiği Türksat 3A, Türksat 4A ve Türksat 4B uydularının yanı sıra; ülkemizin ihtiyaçları ve vizyonu doğrultusunda yeni uydu projelerini de gerçekleştirmektedir.

Türksat 3A, 4A ve 4B uydu tedarik sürecinde eğitimlerini tamamlayan Türksat A.Ş. mühendisleri, Yerli Uydu Projesi Türksat 6A programında görev almaktadır.

UYDU HİZMETLERİ

Önemli Yatırımlar

Türksat 5A&5B Uydu Projeleri

Türksat A.Ş. gerek ülkemize ait yörünge haklarını korumak gerekse de ülkemizin uydu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla uydu alanındaki yatırımlarına devam etmektedir.

Buna göre ulusal yörünge haklarımızın korunması ve ülkemizin uydu haberleşme ihtiyaçlarına yeni çözümler sunulması amacıyla 31° Doğu yörüngesinde işletilmek üzere Türksat 5A, 42° Doğu yörüngesinde uydularımızın yedekliliğini sağlamak ve mevcut kapasiteyi arttırmak amacıyla Türksat 5B Uydu projeleri başlatılmıştır. Ülkemiz, Türksat 5A ve 5B uyduları ile yeni Ku Band kullanan ilk 5 ülke arasına girecektir.

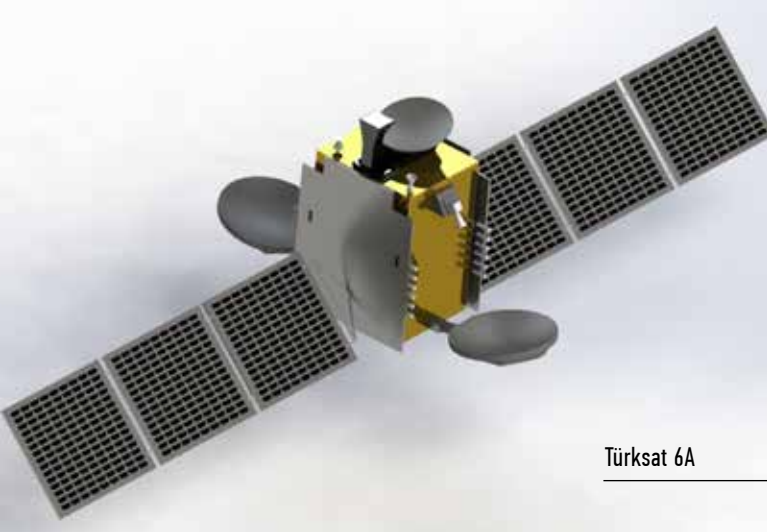
Türksat 5A ve Türksat 5B uydularının üretimi için AIRBUS D&S firması ile sözleşme imzalanmış ve 2017 yılı Kasım ayı itibarıyla proje resmi olarak başlamıştır.

Ön Tasarım Gözden Geçirme (PDR-Preliminary Design Review) fazları Türksat 5A uydusu için 23-27 Nisan 2018, Türksat 5B uydusu için 30 Temmuz - 3 Ağustos 2018 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Türksat 5A'nın 2020, Türksat 5B'nin ise 2021 yılında uzaya fırlatılması hedeflenmektedir.

Yerli Haberleşme Uydusu: Türksat 6A

Yerli Haberleşme Uydusu Projesi Türksat 6A'nın sözleşmesi, 15 Aralık 2014 tarihinde imzalanmıştır.

Projede Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve TÜRKSAT müşteri kurum, TÜBİTAK Uzay Enstitüsü proje yönetici kurum, TAI, ASELSAN ve CTech proje yüklenici kurumlar olarak yer almaktadır.

Proje bütçesi (uydu fırlatma ve sigorta bütçesi hariç) 545.957.040 TL olarak oluşturulmuştur. Projeye Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 368.830.776 TL, TÜBİTAK'ın 147.397.547 TL ve TÜRKSAT'ın 29.728.716 TL katkı vermesi kararlaştırılmıştır.

Japonya'da ve Fransa'da teknoloji transfer programlarına katılarak eğitim alan ve tec-

rübe kazanan Türksat mühendisleri projede uzmanlık alanlarına uygun iş paketlerinde aktif olarak görev almaktadır.

Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi'nde üretimi devam eden uydunun Isıl Yapısal Yeterlilik Modeli entegrasyon çalışmaları ve testleri tamamlanmıştır.

2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla Kritik Tasarım Gözden Geçirme faz 2 (CDR-2) çalışmalarının devam ettiği projede geliştirilen ekipmanların yeterlilik model testlerine başlanmıştır.

Ülkemizin haberleşme uydusu üretebilen 10 ülke arasında yer almasını sağlayacak projenin 2020 yılında tamamlanması ve uydunun uzaya fırlatılması hedeflenmektedir.

Türksat Uyduları ve Yayıncılık Hizmetleri

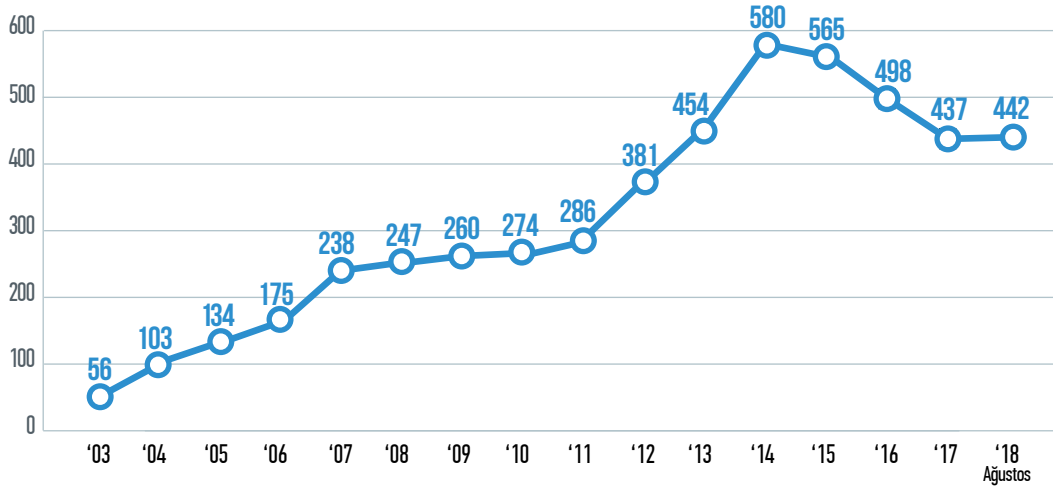
Türksat A.Ş.'nin 42° Doğu lokasyonunda Türksat 3A ve Türksat 4A, 50° Doğu lokasyonunda Türksat 4B olmak üzere aktif olarak kullandığı 3 uydusu bulunmaktadır.

Uydularımızdan yayın yapan TV sayısı 2018 yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla 1 adedi Ultra HD ve 147 adedi HD olmak üzere 442'ye ulaşmıştır. Yurtdışından yayın yapan TV kanallarının sayısı ise 119'dur.

Grafik 13 Uydularımızdan Yayın Yapan TV Sayısı

Tablo 16 Türksat Uydü Filosu

Uydü	T1B	T1C	T2A	T3A	T4A	T4B
Fırlatma Tarihi	Ağustos 1994	Temmuz 1996	Ocak 2001	Haziran 2008	Şubat 2014	Ekim 2015
Konum	42° E	31° E	42° E	42° E	42° E	50° E
Hizmet Yılı	14	12	15	20	30	30
Görev Bitiş Tarihi	Aralık 2004	Eylül 2010	Ekim 2016	2028	2044	2045

Türksat'ın Türkiye'de gelişen yayıncılık teknolojilerine öncülük etmesi vizyonu gereği daha önce gerçekleştirmiş olduğu 3D HD, 4K UHD ve HBB teknolojilerinin yanısıra "8K Süper Hi-Vision" test yayını gerçekleştirmek için çalışmalara başlamıştır.

Uydü Kontrol ve Frekans Gözlem Faaliyetleri

Türksat uyduları ve bu uydular üzerindeki trafik, Türksat Yer Kontrol İstasyonları tarafından yönetilmektedir. Uydular 7/24 esasına göre kontrol edilmekte ve izlenmekte, uyduların manevralarının planlanması ve gerçekleştirilmesi için gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Uydü frekans gözlem faaliyetleri çerçevesinde uydü kapasiteleri üzerinden transmisyon yapması planlanan her türlü taşıyıcının yayın parametrelerinin belirlenmesi ve yayındaki taşıyıcıların belirlenen parametreler çerçevesinde kesintisiz bir şekilde yayınlara devam edebilmeleri için 7/24 saat esasına göre denetim ve takip faaliyetleri yürütülmektedir.

AR-GE Projeleri

Uzay Cisimleri Takip ve Uyarı Sistemi Projesi

Uzay Cisimleri Takip ve Uyarı Sistemi Projesi kapsamında, ülkemiz için hayati öneme sahip olan Türksat haberleşme uydularımızın güvenliğinin farklı yöntemlerle de desteklenerek artırılması amaçlanmaktadır. Bu doğ-

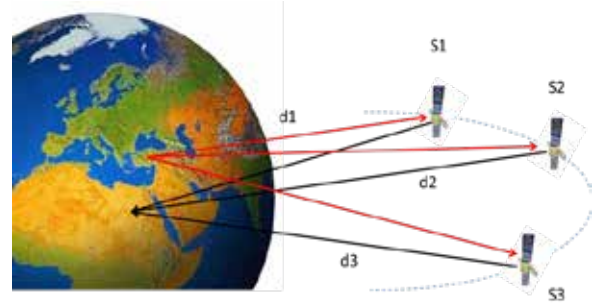
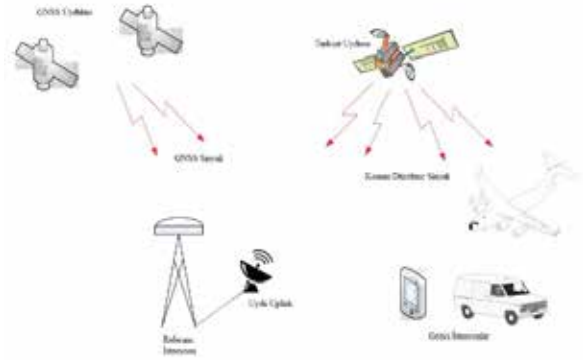
rultuda Türksat yerleşkesinde kurulu bulunan Türksat Gözlemevi'nden 50 cm çaplı bir optik teleskop yardımıyla gözlemler yapılmaktadır.

Son yıllarda Avrupa Birliği ülkeleri arasında uydu gözlemleri için optik teleskop ağları kurulmakta ve yeni sistemler geliştirilmektedir. Bu doğrultuda bu projenin de önümüzdeki dönemlerde artan uzay trafiği ile paralel artan tehditler karşısında gerekli tedbirlerin alınması açısından önem arz etmektedir. Proje, TÜBİTAK tarafından 1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmektedir.

Bölgesel Konumlama ve Konumlama Destek Sistemi Projeleri

Türksat Bölgesel Konumlama Sistemi projesi ile Türksat uyduları kullanarak bağımsız bir konum belirleme sistemi geliştirilmektedir. 31°, 42° ve 50° Doğu yörüngelerindeki uydularımız kullanarak oluşturulan sistemin hassasiyeti ve etkinliği yeni uydularla genişletilebilecektir.

Çin, Hindistan gibi ülkelerin de benzer çalışmaları yürüttüğü projede, Türksat Bölgesel Konumlama Sistemi'nin temelini oluşturan TürkNAV Bölgesel Konumlama simülasyonunun üretimi tamamlanmıştır. TürkNAV sistemi kullanılarak simülasyonlar ve uydu dahil testler gerçekleştirilmektedir.

Konumlama Destek Sistemi, GPS uydularının konumlama hassasiyetinin artırılması amacıyla Türksat uyduları üzerinden konumlama

destek sinyalinin yayınlanması prensibine dayanmaktadır. Gölbaşı merkez kampüsümüzde üretilen düzeltme sinyali uydu üzerinden yayınlanmakta ve uydu anteni ile alınarak GPS alıcısına aktarılmaktadır. Ankara, İstanbul, Eskişehir, İzmir, Muğla ve Erzurum illerinde gerçekleştirilen ölçümlerde santimetre seviyesinde hassasiyet yakalanmıştır.

Türksat Yüksek İrtifa Platformu (TU-YİP) Projesi

Türksat Yüksek İrtifa Platformu (YİP), 1.500 metreye kadar irtifada yüksek çözünürlükte görüntüyü kesintisiz bir şekilde sunabilen bir sistemdir. Türksat bünyesinde geliştirilen tasarımlar ile yüzde yüz yerli üretilen sabit ve mobil versiyonlara sahip, topladığı görüntü, ses veya diğer verileri Türksat Uydu Terminalleri ile en güvenli şekilde istenilen noktaya aktarabilmektedir.

TU-YİP, üç temel bileşenden oluşmaktadır;

1-Hava Platformu; Yanmaz ve patlamaz helyum gazı ile doldurulan bir iç balon üzerine giydirilen özel üretilmiş kumaşlar ve karbon fiber iskelet ile sağlanan aerodinamik yapı ve bu yapı üzerine farklı sistemlerin (stabilize gündüz ve termal kameralar, lazer mesafe ölçer veya işaretleme, radar, röle vb) entegre edilmesi

için üretilmiş mesnetlerden oluşmaktadır.

2-Vinç Sistemi; Hava Platformunu istenilen hızda havaya kaldırmak ve yere indirmek için kullanılan sistem tamamen Türksat tasarımları ile üretilmiştir.

3-Yer Platformu; Tüm taleplerin karşılanması için düşünülmüş Komuta Kontrol Merkezi, Yatakhane ve Sosyal Alan Konteynerlerinden entegre bir platformdan oluşmaktadır.

Savunma Sanayi Başkanlığı tarafından 31 Mart 2017 tarihinde yayınlanan "Kablo Güdümlü Balon Sistemi Hizmet Alımı Projesi" teklife çağrı dokümanı Türksat A.Ş. tarafından alınmış ve teklif hazırlanarak Savunma Sanayi Başkanlığına sunulmuş olup, değerlendirme süreci devam etmektedir.

Balon Sistemi kamerasından Cerablus kenti

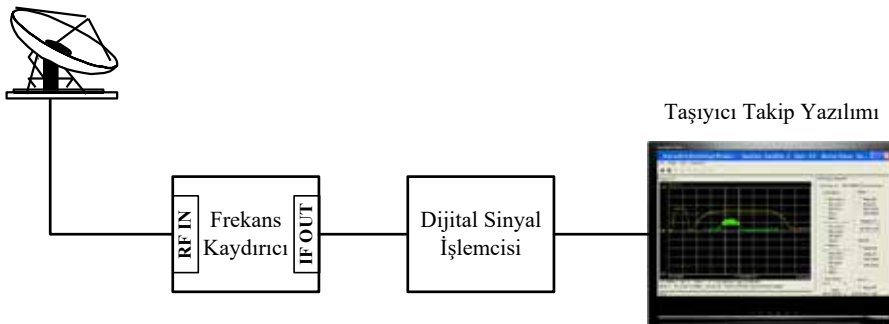

Taşıyıcı Takip Sistemi Geliştirilmesi Projesi

İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi ile imzalanan işbirliği protokolü çerçevesinde başlatılan proje ile Türksat uyduları üzerinde yer alan taşıyıcıların sürekli olarak gözlemleneceği ve çeşitli performans parametrelerinin hesaplanarak raporlanabileceği bir sistem geliştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Ka Bant VSAT Terminali Geliştirilmesi Projesi

Türksat 4B uydusu ile düşük bant genişliği maliyeti, yüksek veri hacminin hızlı iletimini sağlaması sebebiyle ülkemizde kullanımı hızla gelişmekte olan Ka Bant hizmetlerinde kullanılan noktadan noktaya haberleşebilecek yer terminallerinin yerli imkânlar ile geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2018 yılında tamamlanması hedeflenen projede kullanılacak FPGA tabanlı geliştirme kartının tasarım ve üretimi ve ayrıca terminalin nihai kullanımında gerekli olan yazılım algoritması ve çok noktalı yer terminallerine uygulanabilecek bir sistemim ön fizibilitesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Taşıyıcı Takip Sistemi Blok Diyagramı

DİĞER PROJELER

Seyrüsefer Yardımcı Cihazları Yenilenmesi Projesi

Havacılık sektörü hata kabul etmeyen, önceden belirlenen kural, plan ve usullerin uygulanması ile operasyonların sürdürüldüğü bir ulaşım türüdür. Bunu her zaman göz önünde bulundurarak, hizmetlerin gerektirdiği ileri teknoloji ürünü sistem ve araçlar azami ölçülerde kullanılmaktadır.

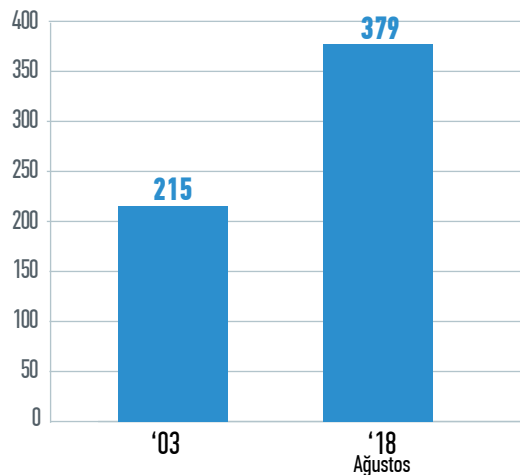
Bugün, dünya ve Avrupa havacılık ölçeğinde kullanılan hava seyrüsefer ve havalimanları işletme sistem ve araçları aynı ölçütlerde, hatta daha yeni ürünlerle modernize edilerek kullanılmaktadır.

2003 yılında 215 adet hava seyrüsefer yardımcı cihazı hizmet verirken, büyük bir kısmı yenilenmiş ve 2018 yılı Ağustos ayı itibariyle 379'a ulaşmıştır (**Grafik 14**).

Bu seyrüsefer cihazlarından havalimanlarına tesis edilen ILS sayıları ise 2003 yılında 29 iken, 2017 yılında 65'e ulaşmıştır.

Grafik 14 Hizmet Veren Hava Seyrüsefer Yardımcı Cihazı Sayısı

Uluslararası İlişkiler

Uluslararası kuruluşlarda 2018 yılında da etkin görevler üstlenilerek Ülkemizin Dünya sivil havacılığında söz sahibi olması sağlanmıştır.

Tablo 17 Üyesi Olduğumuz Uluslararası Kuruluşlar ve Görevlerimiz

Kuruluş Adı	Kuruluş Tarihi ve Yeri	Kuruluş Amacı	Açıklama	Görevlerimiz
ICAO (International Civil Aviation Organization)	1944 - Montreal	Bütün dünyada uluslararası sivil havacılığın emin ve düzenli gelişmesini ve sürdürülmesini sağlamak	Hâlihazırda 192 üyesi bulunan kuruluşla ülkemiz 1945 yılında üye olmuştur.	Konsey Üyeliği
ECAC (European Civil Aviation Conference)	1955 - Fransa	Havacılık emniyeti alanında mevzuat geliştirmek ve üye ülkelerde emniyet denetimleri yapmak	44 üyeye sahip olan kuruluş ICAO'nun bölgesel (Avrupa) bir organizasyondur.	ECAC Koordinasyon Komitesi Üyeliği
ICAO Avrupa Kuzey Atlantik Bölgesel Havacılık Emniyet Grubu	1947 - Paris	ICAO'nun, emniyet ile ilgili aldığı kararların Avrupa bölgesindeki uygulamalarını izlemek	Kuruluşun 57 üyesi bulunmaktadır.	Başkan Yardımcılığı
EUROCONTROL (European Organisation for the Safety of Air Navigation)	1960 - Brüksel	Avrupa hava trafik yönetimini ve emniyetini geliştirmek	Kuruluşun 41 üyesi bulunmaktadır.	
D8 Sivil Havacılık Komisyonu	2007 - İstanbul	D8 ülkeleri sivil havacılık otoriteleri arasında koordinasyon ve işbirliğini geliştirmek	D8 ülkeleri organizasyonu bünyesinde kurulan bir komisyondur.	Başkan Yardımcılığı
JAA -TO (Joint Aviation Authorities - Training Organization)	1955 - Fransa	Avrupa havacılık emniyetinin sağlanması için duyulan eğitim ihtiyacını karşılamak	ECAC'ın bir alt organizasyonu olup, ECAC üyesi olan 44 ülke aynı zamanda bu organizasyona da üyedir.	

Tablo 18 İlişkide Olduğumuz Uluslararası Kuruluşlar

Kuruluş Adı	Kuruluş Tarihi ve Yeri	Kuruluş Amacı	Açıklama
EASA (European Aviation Safety Agency)	2002 – Köln	Her türlü hava aracı, uçuş, üretim, denetleme ile ilgili mevzuatlarının oluşturulması ve uygulanmasını kontrol edip uçuş ve yer güvenliğini sağlanması	AB üye ülkelerinin oluşturduğu sivil havacılık ajansıdır.
IATA (International Air Transport Association)	1945 - Montreal	Emniyetli, güvenli ve ekonomik hava ulaşımını sağlayabilmek	Havayolu ve yer hizmet şirketlerinin üye olabildiği, uluslararası bir ticaret kuruluşudur.
ACI (Airports Council International)	1991	Hükümetler ve uluslararası kuruluşlar ile havalimanlarının çıkarlarını temsil ederek, havalimanlarında standartlar, politikalar ve önerilen uygulamaların geliştirilmesi ve dünyadaki standartlarını yükseltmek, bilgi ve eğitim olanakları sağlanmasını amaçlamaktadır.	SHGM ile ACI arasında işbirliğini geliştirme protokolü imzalanmıştır.

2016 ICAO Konsey Üyeliği Seçimi

39. ICAO Genel Kurul Toplantısı 27 Eylül-7 Ekim 2016 tarihlerinde Montreal'de yapıldı.

Sayın Bakanımızın başkanlığındaki heyetle katıldığımız Genel Kurul Toplantısı'nda ülkemiz, 66 yıl sonra ilk kez, 172 üyenin 156'sının oyunu alarak ICAO Konseyi'nin 36 üyesinden biri olmuştur.

Ülkemiz, 2019 yılı sonuna kadar 3 yıl süreyle bu örgütün Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapacaktır.

Hava Ulaştırma Anlaşmaları ve Sivil Havacılık Müzakereleri

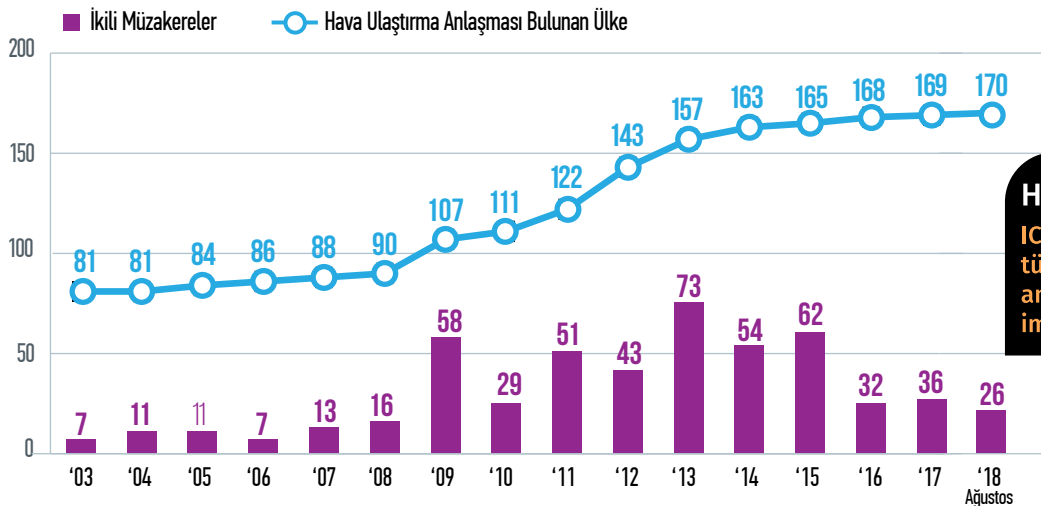
2003 yılında 81 olan hava ulaştırma anlaşması bulunan ülke sayısı, 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 170'e ulaşmıştır.

2018 yılı içerisinde toplam 26 müzakere gerçekleştirilmiş olup, böylece 2003 yılından itibaren 500'e yakın müzakere gerçekleşmiş ve gerçekleştirilen anlaşmalar neticesinde, yurtdışı uçuş ağımız 122 ülkede 316 noktaya ulaşmıştır.

Ülkeler arasında karşılıklı seferlerin yapılmasını sağlayan ikili hava ulaştırma anlaşmaları sayısı, ikili hava ulaştırma anlaşmalarının güncellenmesi ve yenilerinin yapılması, havayolu şirketlerimizin daha çok ülkeye daha çok sayıda sefer yapmalarının önünü açmaktadır.

2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 26 adet müzakere yapılmış olup, detayları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Grafik 15 Müzakereler

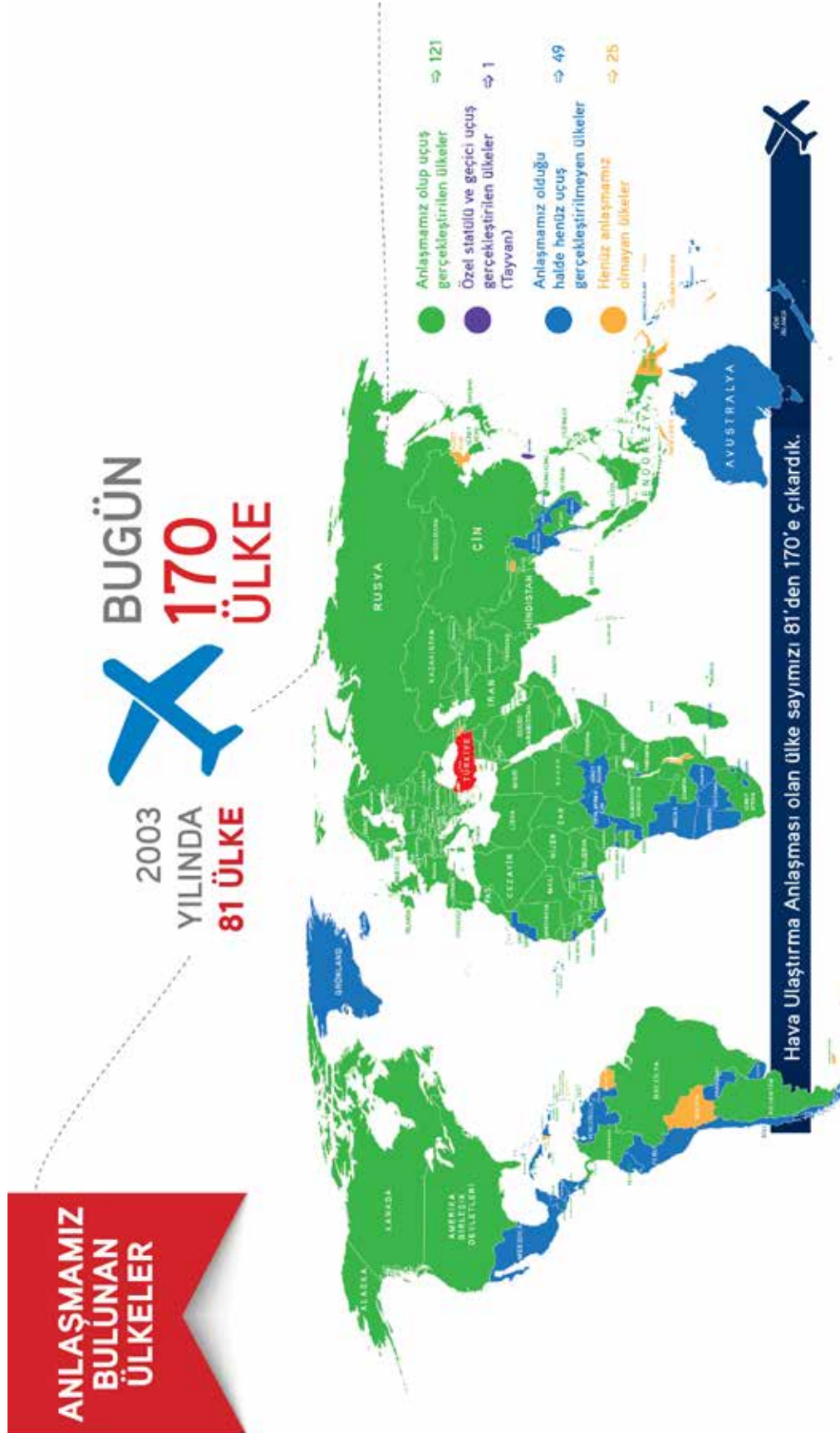
HEDEFİMİZ

ICAO üyesi
tüm ülkelerle
anlaşma
imzalamak

Tablo 19 İkili Müzakereler ve Hava Ulaştırma Anlaşması
Bulunan Ülke Sayıları

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 Ağustos
Müzakereler	7	11	11	7	13	16	58	29	51	43	73	54	62	32	36	26
Hava Ulaştırma Anlaşması Bulunan Ülke Sayısı	81	81	84	86	88	90	107	111	122	143	157	163	165	168	169	170

DÜNYADA ULAŞAMADIĞIMIZ HIÇBİR ÜLKE KALMAYACAK

Tablo 20 2018 Yılında Yapılan Müzakereler

	Tarih	Müzakere Yeri	Ülke Adı
1	24.01.2018	İstanbul	İran
2	16.02.2018	Ankara	Demokratik Kongo Cumhuriyeti
3	14.03.2018	İstanbul	Özbekistan
4	22.03.2018	Belçika-Brüksel	AB
5	3.04.2018	Ankara	Ukrayna
6	19.06.2018	Ankara	AB
7	20.06.2018	Moğolistan-Ulanbator	Moğolistan
8	19.07.2018	Azerbaycan-Bakü	Azerbaycan
9	6.08.2018	Ankara	Mauritius

Uluslararası Başarılar

İstanbul Yeni Havalimanı'nın Aldığı Uluslararası Ödüller

Havalimanları Dünya Liginde
SINIF ATLADI

- “En İyi Altyapı Ödülü” : Future IT Summit 2018
- “Geleceğin Altyapı Projesi” : 2016 Dünya Mimarlık Festivali (WAF)
- “Uluslararası Mimarlık Ödülü”: Chicago Athenaeum (Mimarlık ve Dizayn Müzesi - Mimari Sanat Tasarımı ve Kentsel Araştırmalar Avrupa Merkezi)
- “Kıta Aşan Mega Projeler”: Mimar Sinan Uluslararası Proje Olimpiyatları 2016 Haydar Aliyev Yılı Ödülleri
- “En Fazla Yeni Uzun Menzilli Güzergaha Sahip Havalimanı” : Euro Annies 2015
- “Yeni Rotalar Kazandıran Havalimanı” : Euro Annies 2014
- “Yolcu Trafiği en çok artan Havalimanı” : Euro Annies 2013
- “Güney Avrupa’nın en iyi Havalimanı” 2013: Skytrax, Cenevre
- “Yılın Havalimanı” 2013: ATN News Ödülleri, Kanada
- “Transit Uçuşların Cazibe Merkezi” 2009-2010: En iyi 50 Seyahat Merkezi Ödülleri, Monocle Dergisi
- “Güney Avrupa’nın En İyi 2. Havalimanı” 2009 İngiltere -Skytrax
- “Yüksek Övgüye Değer Ödülü” 2007: 13. Dünya Güzergâh Geliştirme Forumu, Routes
- “En İyi 2. Havalimanı” 2003: www.travelquality.com
- “Avrupa’nın En Konforlu Dış Hatlar Terminali” 2002: Deutsche Aeroconsult
- “Mühendislik Akademi Ödülü” 2002: ACEC- Amerikan Mühendislik Konseyi

İstanbul Atatürk Havalimanı'nın Aldığı Uluslararası Ödüller

- “Yılın Havalimanı” : 2016 Air Transport News Awards
- “Avrupa’da Hizmet Kalitesini En Fazla Geliştiren Havalimanı” : ACI ASQ 2015

- “Orta Doğu ve Balkanlar’ın En Güvenli Havalimanı” 2001: Amerikan Sivil Havacılık Otoritesi (FAA)

İzmir Adnan Menderes Havalimanı’nın Aldığı Uluslararası Ödüller

- Çevreci uygulamalarıyla öne çıkan Adnan Menderes Havalimanı, ACI (Airports Council International) Europe Karbon Akreditasyonu programında izleme seviyesinden azaltma seviyesine yükselerek, “Avrupanın Çevreye En Duyarlı Havalimanı” seçilmiştir.
- Ekolojik ve Yenilik Açısından En İyi Havalimanı” Emerging Markets Airport Awards 2011
- “Eko-Yenilik Ödülü” 2010: ACI Europa
- “Yeşil Havalimanı dalında 1. Havalimanı” DOHA Havacılık-2009- KATAR

Ankara Esenboğa Havalimanı’nın Aldığı Uluslararası Ödüller

- ‘5-10 milyon yolcu” kategorisinde “En Hızlı Büyüyen Havalimanı” dalında ikincilik: Euro Annies 2014
- “Avrupa’nın en iyi havalimanı” 2009: ACI (Airports Council International)

Antalya Havalimanı’nın Aldığı Uluslararası Ödüller

- 2013 yılında “Karbon Akreditasyon” programında “optimizasyon” seviyesine ikinci kere ulaşan Antalya Havalimanı Türkiye’de bu seviyeye ulaşan ilk ve tek havalimanı olmakla birlikte Avrupa’da da bu seviyeye ulaşan dokuz kurum arasında yer almıştır.

- 2012 yılında yapılan Dünyanın karbon salınımı en düşük 8 havalimanı arasına girmeyi başaran Antalya Havalimanı, “Havalimanı Karbon Akreditasyon Optimisation” sertifikası ile ödüllendirilmiştir.

- Antalya Havalimanı 2011 yılında Avrupa Havalimanları Birliği (ACI Europe) tarafından “10-25 milyon yolcu” kategorisinde “Avrupa’nın En İyi Havalimanı” seçilmiştir.
- Sürdürdüğü çevre yönetim sistemleri ve kalite politikalarıyla İş Sağlığı, Kalite Yönetimi, Çevre Yönetimi ve Müşteri Memnuniyeti alanlarında dört farklı TSE belgesine sahip tek havalimanı olan ICF Airports Antalya Havalimanı, bir defa da karbon emisyonu azaltımından ötürü 17 Haziran 2011 tarihinde Lizbon’da ACI Avrupa tarafından belgelendirilmiştir.

Muğla Dalaman Havalimanı’nın Aldığı Uluslararası Ödüller

- Mimarisiyle 2006 yılında Londra’da “Çevreye Duyarlılık” ödülü kazanmıştır. Ayrıca; Havalimanımızın Dış Hatlar Yolcu Terminali hizmete girdiği 2006 yılında “Dünya’nın En İyi Terminalleri” sıralamasında 13 üncü sırada yer almıştır.

Muğla Milas-Bodrum Havalimanı’nın Aldığı Uluslararası Ödüller

- WAF – Dünya Mimarlık Festivalinde, Milas-Bodrum Uluslararası Havalimanı projemiz yarışmaya katıldığı “Ulaşım” kategorisinde 2012 yılının büyük ödülüne layık bulunmuştur.

İşletme Faaliyetleri

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

Tarihçe

Türkiye Havalimanlarının işletilmesi ile Türkiye Hava sahasındaki hava trafiğinin düzenlenmesi ve kontrolü görevi, Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğüne yerine getirilmektedir.

Türk Sivil Havacılık sektörünün altyapısını oluşturan tesis ve donanımıyla, 1933 yılından bu yana değişik isim ve statülerle hizmetlerini yürütmekte olan DHMİ Genel Müdürlüğü, 08.06.1984 tarih ve 233 sayılı KHK ve 08.11.1984 tarihli Ana Statüsü çerçevesinde tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir Kamu İktisadi Kuruluşu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kuruluşun Ana Statüsü ile belirlenen amaç ve faaliyet konuları ise; Sivil Havacılık faaliyetlerinin gereği olan hava taşımacılığı, havaliman-

larının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin yapılması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi, bu faaliyetler ile ilgili diğer tesis ve sistemlerin kurulması, işletilmesi ve modern havacılık düzeyine çıkarılmasını sağlamaktır.

Personel Durumu

Bakanlığımız DHMİ Genel Müdürlüğünde 2018 yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla 10.300 personel görev yapmaktadır.

Yatırım Gerçekleşmeleri

Yıllar itibarıyla, Bakanlığımız DHMİ Genel Müdürlüğü yatırımlarının nakdi ve fiziki gerçekleştirme oranlarında da çok ciddi artışlar gerçekleşmiştir. 2018 Yılı Yatırım Programı kapsamında Bakanlığımız DHMİ Genel Müdürlüğü'ne 42 proje için 756.955.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup 2018 yılı içerisinde tahsis edilen 500.000.000 TL ek ödenek ile toplam ödenek 1.256.955.000 TL'ye yükselmiştir. 2018 yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla de %34,2 nakdi gerçekleştirme sağlanmıştır (Grafik 16).

Grafik 16 2003-2018 Yılları Yatırım Gerçekleşmeleri

